

שיבקר בלבו על הקווי זה של עתיד שאו יתקדש שמו הגדול לעיני כל חי בכל העולם כי כל בני אדם כולם מקטנם ועד גדולם ידעו האמת באמונה שליסה ואמתית שה' אלהינו הוא האלהים בשמים סמקל ועל הארץ סתחת אין עוד מלבדו וכולם יכרעו ויפולו לפניו מפני הרה גאונו ית"ש ויתעלה ויחננו יקר וגדולה וכבוד לשמו הגדול ית"ש ויתעלה ואו יתגדל ויתקדש שמו הגדול בכל העולמות עילא ותתא. וכיחוד הפסוק והי' ה' למלך כו' יאמר בשמחה עצומה עד מאוד והארץ ז"ל סזהיר על פסוק זה לאומרו בכוונה גדולה. ויאמר הפסוקים אל תירא מפחד וכו' ונרפם בסדורים גדול מעלתם. בכחבי הארץ ז"ל שיש לומר אחר כל תפלה שני מזמורים אלו מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר ומזמור אלהים יחננו וסודם רב ורם וגדול מעלת של מזמור אלהים יחננו מכואר בזה"ק יתרו ד' ס"ז ע"ב. ובאבודרהים הוכא ג"כ וז"ל ובקצת מקומות אומרים אותו מזמור אלהים יחננו כו' בכל יום שנקרא מזמור המנורה והקורא אותו בכל יום נחשב כסדריק המנורה המהורה בביה"מק וכאלו מקבל פני השכינה כי תמצא בו ז' פסוקים כנגד ז' קני המנורה וגם יש בו תשע וארבעין תיבות כנגד מנין הנביעים ותכפתורים והפרחים והנרות שכשבקעה קנה מנורה שקולין למנין מ"ט כיצד כו'. עכ"ל האבודרהים. וראוי לאדם לומר החמשה זכירות כפה תיכף אחר התפלה כפי שנרפם בסדורים ואף גם זאת בהיות שם נאמר כל האומר פסוקים אלו ערב ובוקר קודם התפלה מובטח שהוא בן העוה"ב בודאי אין נפקותא בזה והזמן גרמא יותר לאמרם אחר התפלה כי אחר התפלה יש לאדם שהות יותר. ומ"ש שם בהזכרת מלחכת עמלק יכוין לתקן שהשכינה הוא בצער הרצון בזה שיחקן זה בכסירת נפש שיקבל על עצמו תיכף אחר אמירת זכירה זו. עוד מ"ש שם בהזכרת הקצפתם במדבר לכוין חטא עגל ולתקן זאת הוא ג"כ בכסירת נפש להראות קבלת אלהותו עליו ולא זולתו. ודי בזה. בעזר אשר באבותינו בחר. נשלם תפלת השחר. ואני תפלה. לכרא כל במלה יחננו כמעגלי צדק לברך על המוגמר כסדר כולה. ואשירה עוזו מלה.

הששי

שער הניצוץ

שער

הלא דברי תורה כאש מתנוצצת עלי הדמותו שהלא ימצאו יחלקו שלל מעמיה לכמה ניצוץ וע"כ זה עמו אשר יקרא לו שער הניצוץ ובו יבואר ומורה גם הוא יורה חיוב הלמוד ומעלת הלמוד וסדר הלמוד וכוונת הלמוד.

פרק ראשון

וסודעת זאת כי נכון הדבר להקדים חיוב הדבר למעלתו והכלל קודם לפרט וע"כ ראו ראינו כי טוב הוא בסדר הנאות זה יצא ראשונה להציג גודל חיוב הלמוד ועל ידו לדגלהם דגל האהבה גודל מעלת הלמוד ושכרה והיפוכה בכיטולה רחסנא לצלן ואחריו יאיר נתיב יושר סדר הלמוד וכוונתה ושאר פרטיו כאשר ענין תחינה מישרים.

גודל חיוב הלמוד הלא זה בא ככתוב לא ימוש וגו' והגית בו יומם ולילה. אך אם דל הוא ואין ידו משנת להיות תורתו אמונתו כי נטל עליו עול משא ועושה צדקה בכל עת לפרנס בניו וכני ביתו הקטנים וטפלי תליא ביי וא"א לעשות תורתו קבע

ומלאכתו עראי כי יראה אולת ירו מלהגות יומם ולילה מ"מ אין יכול להוציא א"ע מכלל הלמוד וכך אדם חייב כשיעורו לקבוע שיעור קבוע ביום ובלילה ללמוד כמבואר בטור י"ד סי רמ"ו והובא בשו"ע שם. וז"ל כל איש ישראל חייב בתלמוד תורה בין עני בין עשיר בין שלם כגופו בין בעל יסורים בין בחור בין זקן גדול אפילו עני המחזיר על הפתחים אפילו בעל אשה ובנים חייב לקבוע לו זמן לת"ת ביום ובלילה שנאמר והגית בו יומם ולילה עכ"ל. ותחילת דינו של אדם על דברי תורה ששואלין אותו קבעת עתים לתורה כדו"ל גם כזה"ק פ' פקודי ד' רנ"ו ע"א מפליג (כגודל שכר של הקובע עתים לתורה והיפוכו ח"ו) וז"ל היכלא רביעאה כו' תלתין וחרין אחרין אינון ממנן על כל אנון דלעאן באוריתא תדיר ולא פסקי ביממא ובלילא זאלין אחרין דכלהו תחותיהו אנון ממנן על כל אינון דקבעי זמני ידיעאן לאוריתא. ועל דא אינון ממנן כלהו ולאענשא לכל אינון דיכלי לאשתדלא באוריתא ולא משתדלי. עכ"ל בקיצור.

הנה עיניך הרואות במאמר הנ"ל כי רבה היא החיוב לקבוע עתים לתורה בכל עת אשר הוא רואה את עצמו פנוי מהכרח עסקיו לקבוע לתורה עתים וזמנים הרבה זמנו של זה לא כזמנו של זה כי כן לשונו הקדוש מורה עליו ולאענשא לכל אינון דיכלי לאשתדלא באוריתא ולא משתדלי וע"כ כל אשר המצא ירך לעשות בכחך עשה, ודי בהקרה זו. גודל מעלת הלמוד. הנה גודל מעלת הלמוד ושכרה ועונשה הובא בגמרא הקדושה בהרבה מקומות ושת לבו לזאת לקבץ עליו לנכבציו והיו לאחרים בידו ה"ה רכינו מהר"י אבוהב והאיר אותם אל עבר פני סגורת המאור חבור לתומו ואני הדל באפ"י ישראל באתי למלאות עין המעיין לקשור בעבותות האהבה וההתלהבות ההודעה במקצת מאמרי הזה"ק בכדי להלהיב לב האדם אל התמדת למוד תורתנו הקדושה אחרי רואו גודל הנחת שעושה בלמודו לייצרו וכוראו ית"ש ויתעלה וגודל תקונו בעולמות העליונים ותחתונים וראה את נפשו בטוב תקון ורוחו ונשכתו אליו יוסיף תקונים עי"ז וגודל שכרו ובהיפך גודל ענשו ר"ל בטוח אני כאלה שכודאי יתעורר לבו אל גודל ההתמדה ובתורת ה' הפצו. ואם אמרתי אספרה נא כמו הם מלאים על כל גדותיו בכל חלקי הזה"ק וכתקונים מגודל מעלת למוד תורתנו הקדושה יאריכו כדיו וע"כ אמרתי אבוא במגילת ספר כתוב מקצת מאמרו הנעימים והקדושים ואף גם זאת בקיצור נמרץ ככל מה דאפשר בכדי להקל משא הקורא. וזה החלי בעזר הכורא ית"ש ויתעלה בפי כל נכרא. וז"ל בהקדמת בראשית ד' י"ב ע"כ פקודא חמישאה כתיב ישרצו המים שרץ נפש חיה בהאי אית חלת פקודין חד למלעי באוריתא ולאשתדלא בה ולאפשא לה בכל יומא לתקנא נפשי ורוחי דכיון דכר נש אתעסק באוריתא אתתקן בנשמתא אתרא קדישא כו' דכר בר נש לא אתעסק באוריתא לית ל"י נפשא קדישא קדישא דלעילא לא שר"י על"י וכד אשתדל באוריתא בההוא רחישו דרחיש בה זכי לההיא נפש ח"י ולמהדר כמלאכין קדישין דכתיב כרכו ה' מלאכיו אלין אנון דמתעסקין באוריתא דאקרון מלאכיו בארעא כו' הא בהאי עלמא בההוא עלמא תנינן דומין קביה למעבד לון כו' עכ"ל. וז"ל פ' ויקרא ד' כ"ה ע"ב אר"ש זכאין אנון מארי דנשמתא מארי דאורייתא בני פולחנא דמלאכ קדישא ווי לאנון חייביא דלא זכן לאתדבקא כמאריהון ולא זכן באוריתא דכל סאן דלא זכי באוריתא לא זכי לא ברוח ולא כנשמה ואתדבקותא דלהון בההוא סטרא דדינין בישין והאי לית ל"י תולקא במלאכ קדישא לית ל"י תולקא דקדושה ווי ל"י כד יפוק מהאי עלמא דדא אשחמודע הוא לגבי אנון וינין בישין מארי חציפותא תקיפי ככלבא שליחי דנורא דגיהנם דלא מרחמי עליהו

ת"ח כו' עכ"ל. וז"ל פ' בראשית ד' מ"ז כל מאן דאשתדל באוריתא בכל יומא יזכה לטהווי ל"י חולקא בעלמא דאתי ויתחשב ל"י כאלו באני עלמין דהא באוריתא אתבני עלמא ואשתכלל הה"ד ה' בחכמה יסד ארץ וגו' וכל דאשתדל בה שכלל עלמין וקיים ל"י ות"ח ברוחא עביר קב"ה עלמא וברוחא מתקיימא רוחא דאנון דלעאן באורייתא כו' עד כאן לשונו:

וז"ל פ' תרומה ד' קס"א ע"א כל מאן דמסתכל בה באוריתא ואשתדל כביכול הוא מקיים כל עלמא קב"ה אסתכל באורייתא וברא עלמא בר נש מסתכל בה באוריתא ומקיים עלמא אשתכח דעובדא וקיומא דכל עלמא אוריתא איהי בנין כך זכאה איהו ב"נ דאשתדל באוריתא דהא איהו מקיים עלמא כו' עכ"ל. וז"ל פ' ויקהל ד' ר' ע"א כל מאן דאשתדל באורייתא כאלו אשתדל בהיכל"י דקב"ה דהיכלא עילאה דקב"ה אוריתא איהי בנין דכד ב"נ עסוק באוריתא קב"ה קאים תמן ואצית לקלא כו' ואשתויב בינ תחלת דינין מדינא דהאי עלמא ומדינא דמלאך המות דלא יכיל לשלטאה עלי' ומדינא דגיהנם כו' עכ"ל. וז"ל פ' צו ל"ה ע"א. פתח ר"א ואמר ואשים דברי בפ"ך ובצל ידי כסיתך וגו' תנינן כל ב"נ דאשתדל במל"י דאוריתא ושפוח"י מרחשן באוריתא קב"ה חפ"י עלי' ושכינתא פרשא עלי' גרפאה כו' ולא עוד אלא דהוא מקיים עלמא וקב"ה חדי עמי כאלו ההוא יומא נטע שמי' וארעא הה"ד כו' ת"ח מה בין אנון דמשתדלי באוריתא עדיפי מנביאי בכל זמנא מ"ט דאינון קיימי בדרגא עילאה יתיר מנביאי אינון דמשתדלי באוריתא קיימי לעילא באתרא דאקרי תורה דהא קיומא דכל סהימנותא ונביאי קיימי לתתא כו'. וע"ד אנון דמשתדלי באוריתא עדיפא מנביאי ועלאין מנהון יתיר דאלין קייסין לעילא ואלין קייסין לתתא כו' וע"ד זכאין אינון דמשתדלי באורייתא דאינון בדרגא עילאה יתיר על כלל וע"ד מאן דלעי באוריתא לא אצטרך לא לקרבנין ולא לעלון דהא אוריתא עדיף מכלל וקשורא דמהימנותא דכלל כו' עכ"ל: וז"ל ג"כ פ' שמות חכיסין עדיף מנביאי בכלל דהא לנביאי לזמנין שראת עלייהו רוחא דקודשא ולזמנין לא וחכיסין לא אקרי מנייהו רוח קודשא אפי' רגעא חדא זעיר דידעין מה די לעילא ותתא ולא בעו לגלאה עכ"ל. וז"ל פ' וירא דף ק' ע"א במדרש הנעלם כאלו הקרבנות לא בטלה התורה האי דלא אעסק בקרבנות ליעסק בתורה ויתהני ל"י יתיר עכ"ל בקיצור: וז"ל פ' בשלח ד' ס"ו ע"א כמה חביבא אוריתא קמי קב"ה דכל מאן דאשתדל באוריתא רחים הוא לעילא רחים הוא לתתא קב"ה אצית ל"י למלו"י לא שביק ל"י בעלמא ולא שביק ל"י בעלמא דאתי ואוריתא בעי למלעי בה ביסמא ובלילא דתתי' כו' עכ"ל. וז"ל פ' לך לך דף צ"ב ע"א זכאה חולקי' מאן דישתדל באוריתא ולא יחפרש מינה דכל מאן דיתפרש מאוריית' אפי' שעתא חדא כמה דאתפרש מחיי דעלמא דתתי' כו' עכ"ל. וז"ל פ' וישב ד' קפ"ד ע"ב ר' יהודה פתח ואמר תורת ה' תסיסה משיבת נפש כמה אית לון לבני נשא לאשתדלא באוריתא דכל מאן דאשתדל באוריתא לחוי ל"י חיים בעלמא דין ובעלמא דאתי וזכי בתרין עלמין ואפי' מאן דאשתדל באוריתא ולא ישתדל בה לשמה כדקא יאות זכי לאגר טב בעלמא דין ולא דיינינן ל"י בההוא עלמא כו' כד נשמתא אזלא לאסתלקא למיתב לאתרה איהי אזלא קמה דתהיא נשמתא וכמה תרעין אתברו מקמה דאוריתא עד דאעלת לדוכתא וקיימא עלי' דבינ עד דיתער כוסמא דיקוסמן מתייא דעלמא ואיהו סנגורא עלי' הה"ד כו' תא חזי ההוא בינ דלא זכי לאשתדלא בהאי עלמא באוריתא ואיהו או"י בחשוכא כד נפק מהאי עלמא נטלין ל"י ואעלין ל"י לגיהנם אתר תתאה דלא יחא מרחם עלי' דאקרי בור שאון טיש חיון כו' ועלמא לא

אחקיים בקיומי' אלא באורייתא דאיהו קיומא דעלמין עילא ותתא כו' עכ"ל. וז"ל בפ' מצורע ד' גיב ע"ב כמה אית לון לבני נשא לאסתמרא ארתייהו ולדחלא מקמי דקביה כו' דכל מאן דלא לעי באורייתא ולא ישתדל בה גויפה סבב"ה רחיקא הוא מני' לא שרי' שכניחא עמי' ואנון נטורין דאולין עמי' אסתלקו מני' זלא עוד אלא דמכרוזי קמי' ואמרי אסתלקו סוחרני' דפלני' דלא חש על יקרא דמרי' ווי לוי' דהא שבקוהו עלאין ותתאין לית לוי' חולקא באורחא דחיי וכד איהו אשתדל בפולחני' דמארי' ולעי באורייתא כמה נטורין זמינן לקבלי' לנטרא לוי' ושכינחא שרי' עלוי' וכלא מכרוזי קמי' ואמרי הבו יקרא לזיוקנא דמלכא הבו יקרא לברוי' דמלכא אחנטיר הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי זכאח חולקי' עכ"ל. וז"ל פ' ויקהל ד' רי"ז ע"א פתח ואמר או נדברו וראי ה' או דברו מבקי לוי' מאי נדברו אלא כו' נדברו מקמי מלכא עלאה מאן חסי חדוון מאן חסי תושבתן דסלקין בכל' אנון ריקיעין קמי מלכא קדישא ומלכא קדישא מסתכל בהו (פי' באנון דבורים של תורה) ואתקטר בהו ואנון סלקין על רישי' והוה עטרא ונתחין ונתחין על היקי' בחוקפי' ומתכן סלקין על רישי' ועיד אמרה אורייתא ואהיה שעשועים יום יום והייתי לא כתיב אלא ואהי' בכל זמן ובכל עידן דמלין עלאין סלקין קמי' כו' עכ"ל. וז"ל פ' שלח ד' קנ"ט ע"א כל מאן דאשתדל באורייתא כאלו סקר כל קורבנן דעלמא לקמי' קביה ולא עוד אלא דקב"ה מכפר לוי' על כל חוביו ומתקנין לוי' כמה כורסיין דעלמא דאתי עכ"ל. וז"ל פ' חוקת ד' קע"ט ע"ב מאן דאשתדל באורייתא כאלו קאים כל יומא על טורא דמיני וקביל אורייתא תהיד היום הזה נהייתה לעם והא אוקסות חבריא כו' עכ"ל. וז"ל פ' אחרי ד' ס"ט ע"א כל מאן דאצית לסלוי דאורייתא זכאח הוא בהאי עלמא וכאלו קביל תורה מסיני ואפי' סכל ב"ג נמי בעי למשמע סלוי דאורייתא ומאן דארבין אודני' לקבלי' יהיב יקרא דמלכא קדישא ויהיב יקרא לאורייתא עלוי' כתיב היום הזה נהיית לעם כו' עכ"ל וז"ל פ' בלק דר"ב ע"א פתח ואמר כי תצור אל עיר ימים רבים וגו' כו' תיח כמה חביבין אינון דמשחדלי באורייתא קמי קביה דאפי' בזמנא דדינא תלי' בעלמא ואתיחב רשו למחבלא לחבלא קב"ה פקיד לוי' עלווייהו על אנון דקמשתדלי באורייתא והאי אל' קביה כי תצור על עיר כגין חוביהון סניאין דחטאן לקמאי ואתחייבו כדינא ימים רבים מאי רבים כו' אוף הכי כי תצור אל עיר ימים רבים תלתא יומין דא בחר דא דאשחטודע דבר כמתא תא ואפקיד לך על בני ביתי לא תשחית את עצה דא ת"ח דהא איהו במתא דאיהו איננא דחיי איננא דיהב איבין את עצה ההיא דיהב עיטא דמתא לאישתיובא סן דינא ואוליף לון אורחא דיהכון בה ועיד לא תשחית את עצה לנדוח עליו גרון לנדוח עליו דינא ולא לאושמא עליו חרבא מלהמא חרבא משננא ההיא דקטלא לשאר אנשי דעלמא כי מסנו תאכל וכי תהוא מחבלא אכיל מיני' לא אלא כי מסנו תאכל ההיא סנרא תקיפא ההיא דכל רוחין תקיפין קדישין נפקין מינה (פי' השכינה הקדושה) דלית הנאה ותאובתא לרוח קודשא (פי' ג"כ להשכינה הקדושה) בהאי עלמא אלא אורייתא דהוא זכאח ככיכול איהו מפרנים לה ויהיב לה סוונא בהאי עלמא יתיר סכל קרבנין דעלמא כו' וכל דא פקיד קביה על אינון דמשחדלי באורייתא כגיכ זכאין אנון דקא משתדלא באורייתא כו' עכ"ל. וז"ל פ' ואתחנן ד' ר"ם ע"א ת"ח כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל סעילאי ותתאי ולא דחיל סערעורין בישיין דעלמא כגין דאיהו אחיד באננא דחיי ואכיל מיני' בכל יומא דהא אורייתא אוליף לוי' לב"ג בארע קשום אוליף לוי' עיטא היך יתיב קמי מרי' כו' עיטא דבר נש בהאי עלמא דבעי

לאשתדל באוריתא יממי וליצי ולא יתעדו מני' הה"ד והגית בו יומם וליצה ואי אקדי מני' אורייתא או אתפרש מיני' כאלו אתפרש מן הייא ת"ח כו'. עכ"ל: ומאמר זה הוא ג"כ בהקדמת בראשית ד' י"א ע"א:

וז"ל פ' תרוסה ד' קנ"ה ע"ב עת לעשות לה' בכל זמנא דאורייתא מתקיימא בעלמא ובני נשא אשתדלין בה כביכול קב"ה חרי בעובדוי ידוי וחרי בעלמין כלהו ושמי' וארעא קיימי בקיומיהו ולא עוד אלא קב"ה כניש כל פמלי' דלי' ואמר לון חמו עמא קרישא דאית לי בארעא דאורייתא מתעטרא בגינהון חמו עובדוי ידוי דאתון אמרתון מה אנוש כי תזכרנו ואנון כד חמון חדוה דמאריהון בעמי' מיד פתחי ואמרי מי כעמך כו'. ובשעתא דישאל מתבטלי מאורייתא כביכול תשש חילי' וכדין עת לעשות לה' אנון בני עלמא צדיקים דאשתארן אית לון לחגרא חרצן ולמעכד עובדין דכשראן בגין דקב"ה יתחקף כהו בצדיקיא ומשריין ואוכלסין דלי' מ"ט בגין דהפרו תורתך ולא משתדלין בה בני עלמא כדקא יאות. עכ"ל. את זו ראיתי ונתתי את לבי ואמרחי טוב אשר תאחו כזה וגם מזה אל תנח ידיך ושניהם כאחד טובים לסיים כמאמר המבאר גודל מעלות התורה והמצות למען תשכילו את אשר תעשון. בז"ח ד' ג"ט ע"ב ז"ל. פתח ואמר הראיני את מראיך וגו' כד יתעבד בר נש מטיפה בשלייתא דאמי' בתר מ' יומין דאברי אעיל בו קב"ה זעיר זעיר רוחא ונפשא כו' ואולפן לוי' כל אורייתא ואולפן לוי' כל פקודוי ויימרון לוי' חזי דין הוא דרך עקלתון דאתקרי ליליא (פי' מראין לו ג' ימי אפילה) כו' ודין אתרא הוא חשך ומלאכי חבלה קריין להון לילות ועל דא אמר ספחד בלילות לילות סמש אקרון ויימרון אם תזכה למצות כל מצוה ומצוה יעבדון לך מינה מלאך טוב וכל עירן דתועיל באתרא דין ותזכה למצו' יימרון סולו סולו פנו דרך הרימו מכשול סדרך פלוני דא ולא ישלטון עלך ובדוגמא דא ביממא יימרו' אם תזכה בפקודי אורייתא ואם תזכה באורייתא כל אות ואת יהי מלאך דיעורך באתרא הדין ואורייתא דאקרי אורחא ימהך בארחא הדין דלא ישלטון עלך ועל דא אמר לנחותם הדרך ובתר דין יחסון לוי' גתא דערן וכל חלק וחלק שיש לצדיק בפ"ע ומשביעים לוי' שיקיים כל התורה כו' עכ"ל בקצור. ועוד מאמרים כהנה וכהנה ולגודל אהבת הקצור לא באו ככל אף ההעתיקה ואף באלו הנאמרים העתיקתי בקיצור נמרץ על צד תנשא יותר אפשרי. עתה בא ברוך ה' למה תמעיט בתום וחמול על נפשך היקרה ואיך לא יחס לבבו בקרבו כהתלהבות גדול אל התמדת הלמוד של תורתינו הקדושה כי בכל רגע ורגע שיש לאדם שהות ללמוד והולך בטל באותו רגע כמה וכמה טובות כפולות ומכפולות בידים מאבד הון עולם שכלו ארוך וכמה עונשים קשים ומרים יסבול על זה כעולם שכלו ארוך והאיך הוא גורם העדר נחת רוח מיוצרו וכוראו ית"ש ויתעלה כאשר עיניך תחזינה משרים במאמרים הנ"ל ולרגעים תכחננו וברור לך מזה יפה אם יאמרו לאדם מנה מנה תקלי זהב וכל מה שתמנה ותספור בשעה זו יהיו לך לכדך ואין לזרים אתך בודאי לא ישב כמל אפי' רגע כמיטרא ולא יוציא זמן מה לכמלה בשיחה במילה וכיוצא בכדי שלא יאבד הון בידים כמה זהובים שיכול לספור באותו רגע והאיך לא תעלה על דעתך תורת ה' תסימה משיבת נפש הנחמדים מזהב ומפז רב ובעויה כמה רגעים כיום אדם שהוא בן תורה ויודע ספר וישב בטל וכי שיה לו והולך אחר שיחה נאה שיחה במילה בעת ובעונה שהי' לו אז פנאי ללמוד תורה הקדושה באיזה ספר קדוש שיהי' ואיך לא יחוס על עצמו על נפשו ונשמתו ונפשו שאדם נידון בכל יום בעוה"ז ובעוה"ב בגינהם לאחר פטירתו כמרו"ל ג"כ כגמרא הקדושה תחלת דינו של

אדם על דברי תורה שנא' פוטר מים ראשית טהור ועוד ארוז"ל כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק הקב"ה מביא עליו יסורין מכוערין ועוקרין אותו שנא' נאלמתי דומיה וגו'. ועוד אמרו כל המרפה עצמו מד"ת אינו יכול לעמוד ביום צרה שנאמר התרפית ביום צרה צר כתך. ועוד אמרו כל המרפה עצמו מד"ת נופל בגיהנם שנאמר ארם תועה וגו' ועוד אמרו השם שיהיה חלוץ עובר בעשה שנא' וזכרת כם ולא בדברים בטלים ועוד אמרו הפורש עצמו מד"ת ועוסק בדברי שיחה אש אוכלתו שנא' ונתתי פני בהם וגו' ועוד אמרו ג' הקב"ה כוכה עליהם על שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק וראה גם ראה במשור"ל בסנהדרין כל העוסק בתורה לשמה משים שלום בפמלי' של מעלה ובפמלי' של מטה שנאמר כו' רב אמר כאלו בנה פלטרין של מעלה ושל מטה שנאמר כו' ר' יוחנן אמר אף מגין על כל העולם כולו שנאמר כו' ולוי אמר אף מקרב את הנאולה שנא' כו' ועוד אמרו כל המשחיר פניו מד"ת בעה"ז הקב"ה מביק זיוו לעה"ב שנאמר כו' ועוד אמרו כל המרעוב עצמו על דברי תורה בעה"ז הקב"ה משביעו לעה"ב שנאמר כו' ועוד כמה וכמה מרוז"ל שיש כם די והותר כהנה וכהנה.

אחיי ורעיי ירדי השם ואהובי נפשי הכט ימין וראה והן לו מכיר איך צריך התגברות על היצר בזה כי עיניך הרוואות תחבולות היצר יותר ויותר ביחוד בלמוד תורה הקדושה שאנו רואים בחוש שקושר את האדם בחבלי קשר העצלות שמתעצב אפי' לפתוח איזה ספר קדוש ואם על הפתיחה כך על הקריאה לכ"ש שמונע אותו אף בשעה שהוא פנוי מעסקי עה"ז ויכול ליקח איזה ספר ללמוד כי פן יראה בעיניו כו' והאדם יראה לעינים שאין זה רק מעשה ידי יצר שמח לאידו שרוצה להמיתו ולהפילו לבאר שחת בעוה"ז לכן מאוד מאוד צריך התגברות גדול כנגד היצר בזה וה' יהי בכסלך כי בדרך שאדם רוצה כו' ודי הערה בזה:

פרק שני

סדר הלימוד. אחר נאחו כשכח המגיע לקשכים להקשיב מחלף מריעים לעצמם כבטולם מלימוד התורה ולו יהי איתן העונש והמה באו בקצובים קצוב הוא ונערך ערכו עלי המאמרים הקדושים שהוכחו בפרק הקודם ושם נאמר גדול מעלת הלימוד ועוצם גדול השכר ללומדיה לו נאמר ואחר שכא בשלהבת הקשורה בנחלת אש התורה כאנו על סדר העבודה הזאת להורות את הדרך ילך בה ואת המעשה אשר יעשון פרי עץ חיים היא למחויקים ותומכיה מאושר בקול דבר הנשמר ומתקיים שלא תשכח מפיו כמחרה כאשר אסדר לפניך בעוה"ז. אך לא כל אפיו שיון בה כי בודאי אין סדר למשנה לסי שעדיין רך בשנים ולומד אצל הרב ולא על הכלל כולו יצאתי בסדר הלימוד כי אין הנין אפשר כו' אך הרא רתימא כללי סדר הלימוד לאיש אשר אלה לו שלומד בעצמו ואינו צריך שאלת חכם כדי שאילת התלמיד לרב והוא מלא על כל גדותיו בש"ס ופוסקים על נכון כשחר מוצאו בזה הסדר אשר אסדר לפניך בעוה"ז שיבוא האדם עי"ז למרריגה שיהי בקי בתנ"ך ובש"ס ובפוסקים וכוה"ק ובכל כתבי הארוז"ל ובכל ספרי יראים ויציק יציק לעשות פרי טוב בזה ובכא הנה שכרו אתו בזה שלא ישתכח ממנו תלמודו ופעולתו לפניו כי אשריך וטוב לך לעוה"ב כמרוז"ל אשרי מי שכא לכאן ותלמודו בידו. וזה סדר הנאות בעוה"ז והכל שקלתי בכף מאזני השכל ולא מצאתי קל להיות רגיל על לשוננו ובקי בהם כמו חמשה חומשי תורה כי אינו צריך לטרוח עצמו במרחא כפולה לחזור על לימודו החמשה חומשי תורה כי כב בקביעות כמו בשאר למודים

אך בזאת נאות לכם אם יקבע האדם איך בקביעות ללמוד בכל שבוע ושכוע חק עולם לא יעברנו הסדרה עם פרשי כנהוג ומטעמינו הישועה ישאבון לעיין בעיין גדול בשום שכל והבן במקרא כל פסוקא דפסקי משה ולשונה וענינה ואיה מקום כבודה ומצורף לזה הקריאה בכל עשיק שמוית ככוונה ובעיין כפי שיבואר בעזרת האל ככוונת הלימוד ועל דרך זה יהי גם כן שמיעתו הפרשה יוצא מפי הקורא בתורה ביום שבת קדש ועל ידי זה יוכל האדם לבא לידי בקיאות בחמשה חומשי תורה היטיב על בוריה בעזרת האל, אך לכל הוסר התמיד כסדרו אף אם יהי אלף שני פעמים לא ימנע עצמו בכל שבוע מללמוד תמיד כסדרן הסדרה עם פירש רש"י ודבר זה נקל לעשותו אך להיות האדם בקי בכל פסוקי העשרים וארבע בזה צריך טרהא גדולה בהתמדת הלימוד וכל ימיו בעמוד וחזור קאי ואת כל זה נסיתי ובחנתי בשבע חקירות כי שבע יפול החזרת למודו בשנה אחת לא תחסר אם לא תוסיף וע"כ שנה אחת תמימה תקבע ללמוד רק בפסוק כל יערב למוד דבר אחר בלמודה תוכל להיות בקי בכל העשרים וארבע עם פרשי כמעט ע"פ אך עכ"פ לא תטעט מהיות חוזר על למודך בשנה היא שבע פעמים לא פחות ומעלת שבע הוא סוד ידוע למבין ואין כאן מקומו להאריך בזה ותוכל ללמוד פסוק עם פרשי גם בלינה כי מה שהזהיר האר"י שלא ילמוד אדם פסוק בלינה אזהרתו על הקורא הפסוקים בלי פירש לכן יזהר האדם כשלומד פסוק בלינה שלא יאמר כשה תיבות ככתוב בלא פי' הלע"ז אפי' תיבות הסוכנים ומורגלים פירושם כגון ויאמר ה' אל יהושע וכיוצא יזהר שלא יאמר אותן בלא פי' הלע"ז בהיות כי מזהר ועומד הוא שלא יקרא פסוק בלא פי' בלינה ומה לי פסוק שלם או לשליש ולרביע אך כאשר יפרש השיחה כל תיבה בלשון לע"ז ליכא סכנה כלל וזלת בלמוד פסוק בלי ששי ובליל שיק אין צריך לזהר בזה ג"כ. ונקל עוד זאת בעיניך ללמוד פסוק במה שהאירו עיני מן השמים לתקן הטעות מה שנמצאו כנביאים וככתובים בפירשי ז"ל וביחוד כפי יהושע כסימן ט"ו ט"ז י"ח י"ט שבאלו החמש מוצאות גבולי ארץ ישראל רובא דרובא נמנעו מללמוד פרשיות אלו מפאת הסכמה בלב ושכל אנושי שמן הנמנע ההתכוננות בהם ולו חכמו ישכילו זאת לתקן מקודם הטעות שנפלו בדפוסם בפרשי יבינו לאחרית דבר מראשיתו. וגם מפאת סיבה זו של טעות הדפוס שנפל בספרים בפרשי נמנעים מללמוד בנין הבית של שלמה כפי מלכים א' ובס' יחזקאל בנין הבית של עתיד שיבנה ב"ב וגדול כבוד הבית האחרון בלימודו שמעלה עליו הכתוב כאלו עוסק בבנינו כסובא בשם ילמדנו וז"ל כתוב ביחזקאל הגד לבית ישראל את הבית ותכונתו ומוצאיו אמר הקב"ה הגד לבית ישראל את הבית א"ל יחזקאל וכי עכשיו הם בונים שאמרת וישמרו את כל צורותיו ועשו אותו א"ל. הקב"ה אע"פ שאינם עושים אותו עכשיו יהיו קורין בצורת הבית ואני מעלה עליהם כאלו בבנינו הם עוסקים עכ"ל הילמדנו וע"כ הציקנתי רוחי אף כליותי בקרבי לעשות נחת רוח ליוצרי ית"ש הגו סיגים מסכף צרוף ויצא לצרף כולו להסיר מקודם כל מכשול ומטעות שנפלו בדפוס כנביאים וכתובים ועוד נוסף הוא ביאור בגבולי א"י של ספר יהושע ושל ספר יחזקאל מס' קצוי ארץ גם כבנין שלמה בספר מלכים וביחוד כבנין העתיד כספר יחזקאל ביארתי בעז"ה ביאור קצר על סדר הפסוקים מס' צורת הבית ומצויד ביאור מספיק ובתוספת ביאור בעז"ה כפי שיראה המעיין ולכל זה עשיתי מדור בפני עצמו והצגתי לכרנה בסוף החבור בכך אחי ירדתי אם את הדבר הזה תעשה בסדר לימוד הפסוק כנ"ל והיה לתקופת השנה תהיה בקי בכל התנ"ך כמעט בע"פ מטש וכתנאי שהמטעמי

לא החסיר מלחזור על משנתו ז' פעמים. ודבר בעתו מה טוב שילמוד כל מגילה בזמנה וביחוד לחזור ג'כ ז"פ. ובמלאות לו שנה תמימה וקם לו קימה של הידור מהדורא בתרא פעם א' בכל שנה ושנה לעשות אותם על זה הסדר לקרות המגילות בזמנם ושאר כל הפסוק יתחיל ביום אסרו חג של חג הסוכות ולמוד שני פרשיות בכל יום פרשה א' של נביאים ויתחיל מב' יהושע ופרשה אחר מכתובים ויתחיל מתהלים אך הפרשיות שבנביאים יותר המה משבכתובים הלא המה בכתובים לא יותר משכ"ג פרשיות ובנביאים ש"פ פרשיות וע"כ תן דעתך וראה באיזה יום להקדיף וכאיזה יום להחסיר עד מלאות הימים שוה בשוה לסיים כל הפסוק ביום שמחת תורה ולעשות בו סיום לגמרה של התורה שבכתב. וחתום השנה ההיא ואבעי אליו בשנה השנית שניות מדברי סופרים להתחיל בלימוד משניות לכד וכל יערב עמו למודים אחרים זולת פ' חומש מפרשיי וב' פ' נביאים וכתובים כנ"ל ולכו בה כל השנה השנית ותוב ובלה בה ומינה לא תזוע להחזור על לימודו שבע פעמים עד תום שנתו ובודאי בעמוד והחזר קאי יוכל ז"פ בשנה אחת בעיון גדול כל ש"ס משניות והוא בדוק ומנוסה כל יערב לימודים אחרים בלימודה זולת פרשה חומש עם פרשיי וב' פרשיות ג'כ כנ"ל וגודל מעלת לימוד פסוק ומשניות מבואר בזה"ק פ' בראשית וז"ל ד' מ"ב ע"א מאן דאקרי ותני שית סדרי משנה דא הוא מאן דידע לסדרא ולקשרא קישורא יהודא דמרי' כדקא יאות אלין אנן דמקדשין שמא קרישא דמאריהון בכל יומא תדיר עכ"ל. ועיקר לימוד משניות להיות האדם כפי בהם כע"פ ממש והובא כספרים גדול מעלה זו וכדוראי אין יוכל לבא למדריגה זו להיות כפי במשניות היטב ממש אם לא יתמיד בהם התמדה עצומה. ואחר שעלתה לו שנה בשנה שנית בלימוד משניות כנ"ל אף שיתחיל אח"כ בלימודים אחרים גם מזה אל תנה ירך ועשה תורתך קבע גם שיעור משניות בכל ימי חיך דבר יום כיומו כמבואר בזה"ק הנ"ל בכל יומא תדיר ויקבל לימודו במשניות פרק ומחצה בכל יום בכדי שישלים כל הש"ס משניות בכל שנה ויעשה ג'כ סיום על משניות בכל שנה ביום שמחת תורה:

אך את זה לו תוכלו שאת על דעתכם אחי ורעיי אף שהלא קצבתי לך במועצות ודעת שלא יוסף לימוד שום לימוד אחר בשנה זו של לימוד הפסוק ושל לימוד המשניות אין כוונתי בלאו שבכללות גם על לימוד השיע איח עם כאר היטיב חיו כי איח פן תפלים נעו מעגלותי לא תדע מעגלי צדק להנחותם הדרך הטוב כי בש"ע איח חיוב גדול על כל יודע ספר להיות בקי בכל הלכותי בתמידות כי רוב הלכותי הם תמידים כמו ציצית ותפילין קריאת שמע ותפלה וכל סדר התפלה וברכות הנהנין וכל הברכות והלכות שבת שהם כהררים התלויים בשערה והלכות חגים ומועדים ושאר הלכותי בקדש שבדוראי הסכשלה הזאת תחת ירך תהיה אם לא תתמיד בלימודו לכן חיוב גדול על כל יודע ספר לשמור את דרך עץ החיים לקבוע שיעור שיע איח בכל יום אף בתוך שנתו של עסקו בפסוק או במשניות וגם כמה הלכות משיע יו"ד שחיוב ג'כ על האדם להיות בקי בהם בתמידות היינו הלכות נדה ודיני הכשר כלים הנקנים מן האיניו יהודי והלכות כבוד אב ואם וכבוד רבו והלכות ת"ת והלכות צדקה שהיא מ"ע ג'כ מן התורה והלכות מוזהה וכיוצא שהם תדירים לכן יוהר האדם מאד בזה השלשים בכל שנה ש"ע איח וכמה הלכות משיע י"ד הנ"ל אף שיעסקו או בשאר לימודים יקבע ג'כ לימודו בסדר הזה דף ש"ע בכל יום הן בעת האכילה הן בשאר שעות היום דהיינו בכל ימי החול דף ש"ע מתחילת השיע ובכל שיק דף שיע בהלכות שבת מאד ומאד

כי כהררים התלויים בשערה הלכותיה. וחמורים עונשיה. וע"כ זאת מועצותי. לכל ירכה מכשוליה. דבר בעתו מה טוב שכתו בשלום עולת שבת בשבתו תמידין כסדרן ללמוד הלכותי ובר"ח של ר"ח וקודם כי בא מועד יסוד מהלכות מועד ונכון הוא למועד היגל כל הלכותיו וכן חנוכה ופורים ודי בהערה זו:

פרק שלישי

מראשית השנה של שנה השלישית שנה שאין נוהג בו כמשפט הראשון אשר היית מסקה עיקר לימודך בפסוק או במשניות אך בשנה הזאת תחלק שעות היום על כל לימודי תורתנו הקדושה גם על גמרא ופוסקים וקבלה ומדרשים ואגדות וספרי יריאים ומוסר כי כל א' מאלו הלימודים הוא צורך גדול אל האדם להערת ענינו כי לא הערה זה כהערה זה כי הערת של לימוד גמרא ופוסקים הוא שידע האדם כל מצוה ומצוה על בור"י כאשר נתברר כל מצוה ומצוה בגמרא הקדושה ע"י חז"ל איש מפי איש עד משרע"ה ואחרון אחרון נזכר בירור אחר בירור מכל מה שלפניו בפוסקים ראשונים ואחרונים אך אינו דומה אם יודע הדין של המצוה מהגמרא ששם נאמר שורש הדין להיודע דת ודין מפוסקים לכד כי אינו עומד על טעמו של דבר על המשפט ועל הדין והרי הן מצד האדם כמו חוקה חקתי אבל אם לומד על הפוסקים שורש הדין של הגמרא אזי יודע הדין בטוב טעם ודעת. גם תועלת עצום של לימוד הגמרא עם הפוסק הוא שיוודע הדין מהפסוק שהוא מקור הראשון כי בפסוק א' של תורה שבכתב יתבאר בגמרא תלמי תלמי הלכות שממהעפין ממנו והרי הוא כמו אינן שענפיו מרובים יוצאין משורש א' ועד"ו הפוסקים ג"כ מהגמרא. גם תועלת גדול הוא מלימוד פוסקים עם גמרא שהלימוד הוא בעיון גדול יותר ומתוך כך לא יבא לידי שכחה מהרה. ואז בעשות האדם כל מצוה כהלכתה וכתקונה עושה כזה תקונים גדולים ונוראים בעולמות העליונים הקדושים ועושה כזה נחת רוח גדול ליוצרו וכוראנו ית"ש ויתעלה זכרו לעד כמבואר בזה"ק ובתקוני' במקומות הרבה. וז"ל פ' במדבר ד' ק"ה ע"א ה"ח פקודי אורייתא עלאין אנון לעילא אתי בר נש ועביר פקודא חדא ההוא פקודא קיימא קמי דקודשא בריך הוא ומתעטרא קמיה ואמר פלניא עבד לי ומן פלניא אנא בגין דאיהו אתער ליה לעילא כגוונא דאיהו אתער לי לעילא לתתא. הכי נמי אתער לעילא ועביר שלמא לעילא ותתא כמה דאתמר או יחזק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי. יעשה שלום לי לעילא. שלום יעשה לי לתתא זכאה חוליקיה דההוא בר נש דעביר פקודי אורייתא כו' עכ"ל. והערה של לימוד הקבלה הוא שיוודע לאדם גדולתו ורוממותו של יוצרו וכוראנו ית"ש ויתעלה ואין אדם יכול לבוא אל קצת השגת גדולתו ורוממותו ית"ש מכל לימודינו כמו מלימוד חכמת הקבלה וכיחוד מלימוד מ' הזה"ק והתקונים חכמת אדם תאיר פניו מרכיב העולמות העליונים הקדושים לאין קץ וסוף ותכלית גם בראותו בשאר ספרי המקובלים וכיחוד ככהאריי ז"ל מהשתלשלות העולמות מרום המעלות עד עולם התחתון הזה ובראותו גם כן אף קצת פרטי סדר הנהגתם מעולם התחתון עד רום המעלות לאין קץ ותכלית מזה ישיג האדם קצת גדולתו ורוממותו של יוצרו וכוראנו ב"ה וב"ש וזה עיקר כוונת בריאות האדם בעולם הזה השפל והשמים לחקור ולהשיג גדולת ורוממות יוצרו וכוראו ית"ש ויתעלה. גם מלימוד חכמת הקבלה ישיג האדם קצת מעלת תורתנו הקדושה והתמיכה כי בראות האדם בספרי המקובלים וכיחוד בזה"ק ובתיקוני' מפירושים נפלאים ונוראים של תורתנו

ש ע ר ה נ י צ ו ן ש ש י ק י ז

חקדושה ואיך נטמן ברמו סודות גדולים ונוראים לפעמים כתיבה א' ולפעמים כאות א' גם בראותו רזין עליוני' וסודות נפלאים ונוראים הנסתרים בציוור האותיות וכיותר בטעמים ובנקודות ובתגין מכל זה ישיג האדם קצת גודל מעל' תורה'ק ועי'זו בא בלבו האבה הכורא ית"ש ותשוקתו גדלה עד למאוד מאוד כי מהשגת תורתנו הקדושה יבא האדם גי'ק לקצת השגה של הכורא ית"ש ויתעלה כי אוריתא וקב"ה חד הוא כנוצר בזה"ק במקומות הרבה וימצא האדם קצת מזה כמאמרים הנ"ל ומהראוי להאריך בזה מאד אך פרץ עלי פרץ גדרי לקצר בכל היותר אפשרי ולכן מפליג הזה"ק והתיקונים בכמה מקומות גודל מעלת לימוד הקבלה לאין תכלית וקצת להודעותהון מאמרים קצרים מזה הענין ואף גם זאת בקצור נמרץ ע"צ היותר אפשרי.

פ' תרומה ד' קפ"א ע"ב ז"ל קרי קב"ה לחד ממנא די מני קב"ה ברשותי כל נשמתין דמינין לנחתא להאי עלמא ואמר ל"י זיל אייתא לי רוח פלוני. בההיא שעתא אתי' ההיא נשמתא מתלבשא בדוקנא דהאי עלמא וההוא ממנא אחזי לה קמי מלכא קדישא קב"ה אסר לה ואומי לה (פ"י ומשבע אותה) דכד תיחות להאי עלמא דתשתדל למנדע ל"י ולמנדע ברזא דמהימנותא דכל מאן דהוי בהאי עלמא ולא אשתדל למנדע ל"י טוב ליה דלא יתברי בגין כך אתחזי קמי מלכא קדישא למנדע בהאי עלמא ולאשתדלא ב' בקב"ה ברזא דמהימנותא הה"ד כו' דהא בגין דא אייתי ל"י קב"ה לכ"ג בהאי עלמא כו' עכ"ל. ב' פקודי רמ"ז ע"ב ז"ל האי חיותא קדישא קיימא כד נשמתא מלקא ומטתא לגבי' כדן שאיל לה ברזא דחכמתא דמארי' וכפום ההיא חכמתא דרדיף אבתרה ואדבק בה הכי יהבי ל"י אנרא ואי יכיל לאדבק ולא אדבק דחי ליה לכר ולא עיולה כו' עכ"ל. וכבר העתקתי כל המאמר בשלימות לעיל בשער הראשון ועיי"ש. וז"ל פ' חיי שרה דף ק"ל ע"ב ת"ח זכאין אנון צדיקים דאתנגניו להו כמה טובין לההוא עלמא ולית אתר פנימאה בכל אנון כאנון דידען רזא דמאריהון וידעי לאתדבקא בהו בכל יומא על אל"ן כתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו מאי למחכה לו כו' אל"ן אנון דמאריהון משתבח בהון בכל יומא אל"ן אנון דאעלין בין עילאין קדישין ואל"ן אעלין כל תרעי דלעילא ולית מאן דימחי ביריהון זכאה חולקתון בעלמא דין ובעלמא דאתי עד כאן לשונו. וז"ל בתקונים תיקון ל' ד' ע"ג ע"ב ווי לון מאן דגרמין דיזל ל"י מן עלמא ולא יתוב לעלמא דאל"ן אנון דעברין לאוריתא יבשה ולא בעאן לאשתדלא כחכמה בקבלה דגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהו י' מינה כו' ווי לון דגרמין עניותא וחרכא וכיוה והרג ואכד בעלמא כו' עכ"ל בקצור. וז"ל תיקון ע"ג ד' פ"ב ע"א בראשית תמן אתר יבש כו' והכי מאן דגרם דאסתלק קבלה כחכמתא מאוריתא דבע"פ ומאורייתא דבכתב וגרים דלא ישתדלון בהון ואמרין דלא אית אלף פשט באורייתא ובתלמודא כו' ווי ל"י מטב לו דלא אתכרא בעלמא ולא יול"ף ההוא אורייתא דבכתב וההיא אורייתא דבע"פ דאתחשב ל"י כאלו אחזור עלמא לתוהו ובהו וגרם עניותא בעלמא עכ"ל. וכתיוד מכואר בזה"ק ובתיקונים גודל מעלת לימוד ס' הזהר וז"ל בר' פ' נשא ד' קכ"ד ע"ב והמשכילים יבינו מספרא דבינה דאיהו אלנא דחיי בניגייתהו אתמר והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע בהאי תבורא דילך דאיהו ס' הזהר מן זהררא דאימא עילאה תשובה באל"ן לא צריך נסיון ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ס' הזהר יפקון ב' כו' עכ"ל בקצור וראוי לאדם לעיין בסיום המאמר כלו. וז"ל ג"כ פ' בהעלותך ד' קנ"ג ע"ב והמשכילים יזהירו כוזהר הרקיע אל"ן אנון דקא משתדלין כזהר דא דאקרי ס' הזהר דאיהו כתיבת נח דמתכנשין

בה שנים מעיר ושבעה ממלכותא ולזמנין אחד מעיר ושנים ממשפחה דבהון יתקיים כל
 הכן הילוד היאורה תשליכוהו ודא אורה דספר דא כו' עכ"ל בקצור. וז"ל בתיקוני'
 תקון ששי ד' כ"ד ע"א אדהכי הא אליהו קא נחית מעיל' כו' כמה בני אנשא לתתא
 יתפרנסון מהאי חבורא דילך (ר"ל מס' הזהר) כד אתגליא לתתא: ברוא בתרא בסוף
 יומיא ובגיני' וקראתם דרור בארץ עכ"ל, אחיי ורעי אם כל כך גדלה לשמים שיאו
 ומעלתו וכמה תקיף חילא דהאי אילנא רברבי של לימוד ספר הזה"ק ושורש בארץ
 גזעו האיך לא יתלהב לב האדם להעיר אוון לשמוע כלמודים לקבוע שיעור קבוע בכל
 יום בזח"ק ובתקוני' ושאר ספרי המקובל'י. והערה של לימוד מדרשים ואגדות הוא
 קרוב להערה של לימוד הקבלה כי יתבונן האדם בהם מפירושי נפלאים של תורתינו
 הקדושה וגם מגדלותו ורוממותו של הבורא יתבר'ש ויתעלה כנזכר במדרשים ואגדות
 בהרבה מקומות. וגם אל זה יביט ולכבו יבין לאשורו שאין מענה החכמים בהם כפשוטו
 יתן דעתו להבין דברי חכמים וחדותם ויראו נפלאות מתורתינו הקדושה וכינה יתירה
 נודעת לו בזה והודעה במקצת מן גדול מעלות תורתינו הקדושה ומלימוד זה בא לאדם
 ג"כ תשוקתו עצום לאהבת הבורא ית"ש ויתעלה כי זה כל האדם עיקר ביאתו בעה"ז
 השפ"ל לעלות משפ"ל מצבו לרום המעלות כנ"ל וז"ל הזה"ק פ' שלח ד' קס"ב ע"ב אמר
 להו ר' אילעי זכאי קשוט עולו ותחמו דהא רשו אתמסר לכו למיעל עד ההוא אתר
 דפרוכתא פרוסא זכאה תולקיכון קמו ואעלו גו דוכתא חדא והוו תמן מאריהון דאגדה
 ואנפיהון מנהרן כנהירו דשמשא אמרו טאן אלין אמר להון אלין מאריהון דאגדה וחמאן
 בכל יומא נהירא דאורייתא כדקא יאות. עכ"ל בקיצור. אחיי ורעי שיתו לבכם לחילה
 של הגדה שאוהביו כצאת השמש בנבורתו והאיך לא יתחייב כל אדם בשיעורו. ודי
 בהערה זו. והערה מספרי יראים ומוסר הוא ידוע ופשוט שמהתמדת לימוד בהם יבוא
 בלב האדם מטע נעמני היראה מאוד ויראת ה' תוסף וזהו ג"כ עיקר בריאת האדם
 בעה"ז השפ"ל כמפורש בתורתינו הקדושה ע"י עבדו נאמן ביתו באסרו מה ה' שואל
 מעמך כי אם ליראה את ה' אלהיך וגו' ועוד כמה פסוקים המורים טהם כיוצא. ודבר
 זה אין צריך סהיד לתומכו כי פשוט הוא שמתוך לימוד ספרי יראים ומוסר יבא האדם
 אל התמרת הלימוד ויכנסו בלבו יראה גדולה מליך במלך אף רגע אחד טחמת יראת
 הבורא ב"ה שתקוע בלבו בתמידות כמה שרואה בהם מהעונש הגדול של הולכי במל'
 ומהשכר הגדול של עובדי השם ית"ש ולומדי התורה בתמידות וזה מכוונר בזה"ק שחיוב
 על האדם לחקור ולשית את לבו לידע מעונש העולם העליון. וז"ל בוי"ח ד' נ"ו ע"ב
 חכמתא דאצטרך ל"י לבר נש חד למנדע לאסתכלא ברוא דמרי' וחד למנדע ל"י לגופי'
 ולאשתמודעא מאן איהו ואיך אתברי ומאן אתי ולאן יהך ותקונא דגופא האיך אתתקן
 והאיך איהו זמין למיעל ברינא קמי מלכא דכלא וחד למנדע ולאסתכלא ברזין דנשמתין
 מאי היא האי נפש דבי' ומאן אתי' ועל מה אתיא כהאי גופא טפה סרוחה דהיום כאן
 ומחר בקבר וחד לאסתכלא כהאי ולמנדע עלמא דאיהו ב"י ועל מה אתתקן ולכתר ברזין
 עילאין דעלמא דלעילא לאשתמודעא למאריה וכל דא יסתכל ב"נ מגו רזין דאורייתא
 ת"ח כל מאן דאוייל לההוא עלמא בלא ידיעה אפילו אית ביה עובדין טבין מגיאיין
 טפקין ל"י טבל תרעי דההיא עלמא פוק חמי כו' עכ"ל. הרי מכוונר שחיוב על האדם
 לחקור ולידע הדין והעונש של עולם העליון כמ"ש ותקונא דגופא האיך אתתקן. והאיך
 איהו זמין למיעל בדינא קמי מלכא דכלא וכ"ז ימצא האדם כמפרי יריאים ומוסר. גם
 מלימוד ספרי יראים יבוא האדם ג"כ למדריגת החסידות בכל עניני עבודות ית"ש וגם

למדות ישרות ומנהגים ישרים שנמצא בספרי יראים. לכן חיוב גדול מאוד על האדם בלימוד ספרי יראים ומוסר בכל יום בשיעור קבוע יותר משאר הלימודים. וגם האר"י ז"ל מזהיר מאוד לאדם שילמוד בכל יום ספר יראה ומוסר ולא יעדר אף יום אחר מלימוד זה וכודאי מהראוי להאריך בהערה זו מאוד אך נדר בעדי אהבת הקיצור. ודי בהערה זו. לכן יזהר האדם לחלק שעות היום על כל הלימודים הנ"ל. והחזרה מועיל במ לב יגבר עליו כח השכחה. ועיקר הלימוד לשמה הוא החזרה על לימודו בתמידות וביחוד בלימוד גמרא ופוסקים שמצוי במ השכחה יותר אם ילמוד חבילות חבילות ולא יחזור על לימודו בתמידות ועל אומר השכחה הזהרנו בתורתינו הקדושה בהרבה מקומות במשנה תורה ואין תקנה לשכחה אלא בהחזרת לימודו בתמידות. וגם הגמרא הקדושה אזהיר מאוד על חזרת הלימוד כמ"ש בחלק ד' צ"ט אריב"ל כל המלמד תורה ואינה חוזרה דומה לאדם שזורע ואינו קוצר לומר ומשכח דומה לאשה שיוולדת וקוברת גם ארז"ל בפ"ק דחגיגה ד"ט אין דומה שונה פרקו טאה פעמים למי ששונה פרקו טאה פעמים ואחר. וכ"כ הארז"ל שצריך האדם לחזור על לימודו טאה פעמים וא' שאז לא יפחד מהשכחה ע"כ. ואף גם זאת שימעת האדם מהלימוד החדש כפי שיעור העת שהחזר על לימודו שלמד כבר לא עליו המלאכה לגמור ואשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו אחד המרבה ואחד הממעיט ובאריכות הזמן אי"ה ויגזור עליו בחיים יתקיים בידו כל הלימודים בשלימות. ועכ"פ חיוב גדול לחזור על לימודו עכ"פ לא פחות מד"פ ודבר זה נרמז בזה"ק בהקדמת בראשית ד' ה' ע"א. גם בגמרא דעירובין ד' נ"ד בכריתא דכיצד סדר המשנה ע"ש. ודי בזה.

הנה אחר שבארנו הערת הלימוד עתה אבאר בעז"ה סדר הלימוד דבר יום ביומו וזה הוא אחר שילמוד פ' חומש ושני פרשיות עשרים וארבע ופרק ומחצה משניות תיכף אחר תפלתו שחרית כנ"ל יקבע שיעור בלימוד גמרא ופוסקים אחד המרבה וא' הממעיט ובכבר שיכין ויתחיל לימודו בגמרא על סדר הש"ס ממסכת ברכות ולימוד הפוסק מכל מסכת ומסכת ולימוד על זה הסדר הוא כודאי לשי"ש עד שבאריכות הזמן לא יצטרך לחזור רק הד' ש"ע וכן שמעתי על רבים בני תורה שמסיימין כל ד' ש"ע בכל שנה ואשרי ח"קם. ואחר שיעור הלימוד של גמרא ופוסקים יקבע שיעור לימוד בקבלה ויתנהג בדרך זה שיראה לסיים זהר ישן וז"ח ותיקונים בכל שנה אך אם ילמוד סדר הפרשיות של הח"ק על סדר השבועות לא יספיק לפעמים שנים ושלישה שבועות בפ' אחת דהיינו בפ' גדולות כגון פ' בראשית ופרשת ויחי ומשפטים ותרומה ויקהל ופקודי ועוד כמה פרשיות גדולות לכן ראוי שיקבע שיעור הלימוד מזה"ק ומתיקונים ג' דפין בכל יום וחקרתי ומנתי ומפירתי ושקלתי בחשבון שיעוריו ג' דפין שיוכל להשלים כל הזהר ישן וחדש ותיקונים בכל שנה ואחר לימוד הג' דפין מהזהר יקבע לימודו בשאר ספרי המקובלים על הסדר עד שיסיים כל ספרי המקובלים הנמצאים ואז יתחיל עוד מראש על הסדר אך הזהר הקדוש ותיקונים יזהר לסיים בכל שנה כנ"ל וכזה יתנהג כל ימי חייו. ואחר שיעור לימוד הקבלה יקבע שיעור לימוד במדרשים ואגרות ויתחיל במדרש רבא וי"ך על הסדר עד שיסיים כל המדרשים והילקוטים ואז יתחיל עוד מראש על הסדר ואגרות יתחיל מעין יעקב על הסדר וכזה יתנהג כל ימי חייו

ואחר שיעור לימוד מדרש יקבע שיעור לימוד בספרי יראים ומוסר ויתחיל מ"ס' ראשית חכמה ולימוד על הסדר עד שיסיים כל ספרי יראים ומוסר הנמצאים ואז יתחיל עוד מראש על הסדר ולא ימוש מפיו כל ימי חייו וראוי לאדם לחקור ולדרוש

מאנשי מכירו ויודעו על איזה ספרי מוסר הנמצאים אצלם ולשאול מהם ללמוד אותם בכדי שיוכל לבוא לו איזה מוסר חדש או איזה הנהגה ישרה מהם כמאמר החכם מכל אדם (משלי ב) אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה אז תבין יראת ה'. גם את זה ראה מצאתי אומר קלום ומשובח בספרים שחיוב גדול על האדם להיות בקי בכל התרי"ג מצות דרך כלל בעיפ ממש לכן ראוי לאדם שיקבע עכ"פ יום א' בחודש על החזרה של התרי"ג מצות בסי אור השנים ששם נסדרו על הסדר ומאיר עיני העברים ג"כ בכמה מנהגים ישרים. וכוודאי בהתנהגות בכל הלימודים כנ"ל בימי חיי הכלו בעה"ז השפל והכווי יוכה לכל טוב הצפון שעין לא ראתה אלהים זולתך ודי בזה.

פרק רביעי

אחרי ככלות הכל להודע ולהודיע סדר הלימוד נבוא שיעוריו בתודע ג"כ כוונת הלימוד כוונת פשטיות לאנוש כערכי. ובטרם כל ישר הוא להקדים מאמר מזה"ק ומאמר זה מחוייב כל איש ישראל להעלות על לבו תמיד וביתוד בעת קריאתו שמו"ח בכל עשיק וכיוצא שמיעתו מפי הקורא בס"ת ולימודי מקרא וז"ל פ' בהעלותך דף קמ"ט ע"א זכאן אינן ישראל דאתיהיב להו אורייתא עלאה אורייתא דקשוט ומאן דאמר דההוא ספורה דאורייתא לאתחזאה על ההוא ספור כלכד קאתי תיפת רוחי דאי הכי לאו איהי אורייתא עילאי אורייתא דקשוט אלא ודאי אורייתא קדישא עלאה איהי אורייתא דקשוט ת"ח מלך ביד לאו יקרא דילי לאשתעי מלה דהריוטא כ"ש למכתב ל"י ואי סליק בדעתך דמלכא עלאה קביה לא הוי ל"י מלין קדישין למכתב ולמעבד מנייהו אורייתא אלא דאיהו כניש כל מלין דהריוטא כגון מלין דעשו מלין דהגר מלין דלבן כיעקב מלין דאתון מלין דבלעם מלין דבלק מלין דזמרי וכניש להו כל שאר ספורין דכתיבין ועביד מנייהו אורייתא אי הכי אמאי אקרי תורת אמת תורת ה' תמימה עדות ה' נאמנה פקודי ה' ישרים מצות ה' ברה יראת ה' תהורה וכתוב הנחמדים מזהב ומפז רב ואלין אנן מלין דאורייתא אלא ודאי תורת ה' אקרי תורה תמימה וכ"ל מלה ומלה את"ל לאתחזה מלין אחרנין עלאין דההיא מלה וההוא ספור לאו לאתחזאה על גרמי בלבד קאתי אלא לאתחזאה על ההוא כללא קאתי כמה דאוקמינא ת"ח ותנח התכה וגומר עכ"ל וז"ל ג"כ ד' קנ"ב ע"א רש"א זוי לההוא כ"ג דאמר דהא אורייתא אתא לאתחזאה ספורין בעלמא ומלין דהריוטא דאי הכי אפילו בזמנא דא אנן יכלין למעבד אורייתא במלין דהריוטא ובשבחא יתיר מכלהו אי לאתחזאה מלה דעלמא אפילו אנן קפסירי דעלמא אית בנייהו מלין עלאין יתיר אי הכי נזיל אבתרייהו ונעביד מנייהו אורייתא אלא כל מלין דאורייתא כהאי גוונא ת"ח ע"למא עלאה ועלמא תתאה בחד מתקלא אחקל צדקיא לתתא מלאכי עלאי לעילא מלאכי עלאי כתיב בהו עושה מלאכיו רוחות האי באתר עלאה בשעתא דנחתין לתתא אע"ג דנחתו מתלבישין בלבושא דהאי עלמא ואי לאו מתלביש בלבושא כגוונא דהאי עלמא לא יכלין למיקם בהאי עלמא ולא סביל לון עלמא ואי במלאכיו כך אורייתא דברא להו זברא עלמין כלתו וקיימין בגינה כיון דנחתת להאי עלמא אי לאו דמתלבישא בהני לבושין דהאי עלמא לא יכיל עלמא למסבל וע"ד האי ספור דאורייתא לבושא דאורייתא איהו מאן דחשיב דההוא לבושי איהו אורייתא ממש ולא מלה אתרא תיפת רוחי ולא יהא ל"י חולקא בעלמא דאתי כנין כך אמר דוד ג"ל עיני ואכזיפה נפלאות מתורתך מה דתחת לבושא דאורייתא ת"ח אית לבושא דאתחזי לכללא ואינן טפשין כד חסאן לכר נש בלבושא דאר-חזוי לון

שפירא דלא מסתכלין יתיר השיכו דההוא לבושא גופא השיבותא דגופא נשמהא. כהאי גוונא אורייתא אית לה גופא ומלי אורייתא דאקרין גופי תורה האי גופא מתלבשא בלבושין דאנון ספורין דהאי עלמא טפשיין דעלמא לא מסתכלי אלא בההוא לבושא דאיהו ספור דאורייתא ולא ידעי יתיר ולא מסתכלי כסה דאיהו תחות ההוא לבושא אינון דידעין יתיר לא מסתכלין בלבושא אלא בגופא דאיהו תחות ההוא לבושא חכימין עבדין דמלכא עלאה אנון דקיימי בטוורא דסיני לא מסתכלי אלא בנשמתא דאיהו עיקרא דכלא אורייתא ממש ולעלמא דאתא זמינן לאסתכלא בנשמתא דנשמתא דאורייתא כו' עכ"ל. הרי מבואר בזה"ק שעיקר תורתינו הקדושה והתמימה הם הסודות הגדולים והנוראים שמלובשים בספור התורה והספורים הם רק לבוש התורה. ובוודאי ראוי לאדם בעת שמוציא איזה תיבה מפיו בתורתנו הקדושה או שומע מפי הקורא להודיע ולאחוז רעה וחלילה מהאותיות התיבה עצמה ומנקודותיה ומהתנין שעליה ומטעם ר"ל מנינון המטעם שעשה בתיבה זו בקריאתה טרוב העולמות לאין קץ ותכלית למספרן שתולין בהם ובעת שמוציא התיבה מפיו באותיותיה ובנקודותיה ובטעמה מעורר כל העולמות התלויים בהם וז"ל הזה"ק פ' אחרי ד' ע"ג ע"א ות"ח מלה קדמא דאורייתא דיהבין לינוקא אל"ף בי"ת דא מלה דלא יכלין בני עלמא לאדבקא בסוכלתנא ולסלקא ל"י ברעותא וכ"ש למלא בפוטיהון ואפי' מלאכי עלאין ועלאי דעלאי לא יכלין לאדבקא בגין דאנון סתמין דשמא קדישא ואלף וארבע מאה וחמש רבובן דעלמין כלוה תליין בקוצא דאל"ף ושבעין ותריין שמהן קדישין גליפין באתווי רשמין דקיימי בהו עלאי ותתאי שמיא זארעא כרסי' יקרא דמלכא תליין מסטרא חדא לסטרא חדא דפשיטתא דאל"ף (ר"ל קו האמצעי של אלף) קיומא דעלמין כלוה וסמכין דעלאין ותתאין כרזא דחכמתא. ושבילין סתמין ונהרין עמיקין ועשר אמירין כלוה נפקי מההוא קוצא תתא דתחות אל"ף מכאן ולהלאה שארא לאתפשטאי אל"ף בי"ת ולית חושבן לחכמתא דהכא אתגליף כו' עכ"ל. ומאמר זה כבר מלתו אמורה למעלה בענין תפלה. הרי זה לפניך שאפי' המלאכים העליונים אינם יכולים להשיג אפי' אות אחד מהתורה הקדושה והתמימה כמו שאינם יכולים להשיג הכורא ית"ש ויתעלה זכרו לעד מהותו אף אפס קצהו כך אינם יכולים להשיג אף אפס קצהו על בוריו תורתנו הקדושה כי אורייתא וקב"ה כלוה חד הוא. וז"ל פ' אמור דף ק"ו ע"ב באת הד זעירא תליין אלף רבבין ורבא רבבין עלמין דכסופין ועל דא תנינן אתוון אל"ן קשירין אל"ן בא"ין וכמה אלף רבבין עלמין תליין בכל את ואת ואסתלקו ואתקשרו כמהימנותא ואתגלייא וסתים בהו דלא אהדבקו עלאין ותתאין. אורייתא ביה תליא עלמא דין ועלמא דאתי הוא ושמיא חד כו' עכ"ל. ואיך ראוי לאדם להזהר מאד ברקדוק התיבות כמבואר למעלה בשער הנ' כ"א לא יוציא מפיו הדק היטיב יקרא כגון **וַיִּצְבֹּב דְדָבָר** וכיוצא בזה יתן עיניו למטה בדבורו ולכו למעלה איך פוגם בדבורו העולמות העליונים הקדושים לאין קץ ותכלית התלויים באותיות ובתיבות כג"ל בזה"ק שלא אמר כלל תיבות הכתובים בתורה הקדושה שהוא (וידבר אדני) אוי לאותו בושא וענשו גדול כמבואר בזה"ק וכבר מלתו אמורה למעלה בשער ג' פ"ב וגם איך יזהר האדם להוציא התיבות מפיו בדחילו ורחימו. כי עונשו גדול מאוד כמבואר בתיקוני' בכמה מקומות.

וז"ל בתיקון ע' בך קכ"ב ע"ב ומאן די משתמע חסן קל"י בין באורייתא בין בצלותא בין בצעקה בלא דחילו מיר וישמע ה' ויחר אפו והבער במ אש ה' וכמה נטווי הרעין חסן דאחקריאו אזני ה' כו' ואם לא סליק לון בר נש בדחילו ורחימו מה

כתיב בו' כי אז יעשן אף ה' וקנאתו באיש ההוא כו' חסן סלקין קלין דבורא דאורייתא וצלזותא. עכ"ל. וראוי לאדם לידע שהנקודות והמעטים הם יותר מתומים ונעלמים מהאותיות. וז"ל ז"ה ד' ע"ה ע"ב וכל אות ואות דאורייתא וקוצא דילי' ונקודה דיליה וטעמא דילי' אית לון רזין חסימין לעילא כו' דלית ידיעה כידיעה דנקודי וטעמ' דאתון לאשתמודע בהון כו'. עכ"ל בקיצור.

כלל היוצא מזה שחיוב גדול על האדם בעת שקורא או שומע מפי הקורא או לומד באיזה מעשה וספור של התורה כגון ספור של הגר ושל בלעם ושאר ספורים או לכל אשר יקרא האדם נפש חיה הוא שמו של בני שם חס ויפת בני נח הנזכרים בפ' ואלה תולדות בני נח ונ' ויולדו להם בנים אחר המבול. גם בפ' וישלח אלה שמות בני עשו ואלה בני שעיר התרי הנזכרים שם מחיוב לקרות או לשמוע מפי הקורא ככוונה עצומה ברתת ובזיע ממש כקורא בתורה או שומע עשרת הרברות או פסוק שמע ישראל כמבואר למעלה במאמר זוהר הקדוש מגודל חיוב שמיעת הפרשה כפי הקורא ברתת ובזיע ועו"ש בקריאת הפרשה דב' וה' כי אין הכדל ביניהם כלל וכל הנחלים הולכים אל הים ויקוו הים על מקום א' מרועה א' נתנו ואל א' אמרן כי הכף הולך אחר החתום וסתום הדברים שבו ועיקר אור התורה וגודל הקדושה הוא בגוף ונשמה של התורה שמלוכש כספור ההוא או כשמות אשר יקראו וכיוצא. וכשמוציא האדם מפיו או שומע מפי הקורא ככוונה עצומה התיבה של הספור או השם משמעות ע"ג הנ"ל הנזכרים בתורה מעורר בזה בעולמות העליונים הקדושים שורש ופנימיות האורות המלוכשים כתיבה זו או בשם זה. ובוראי אחיי ורעיי הן מי יקרא בצדק או הנוסח אוזן לו ישמע או הלומד על כוונה זו שהיא בכדי לעורר העולמות העליונים הקדושים התלוי' כתיבותיה וכאותיותיה ובנקודותיה וטעמיהם כודאי תשוקתו עצומה ג"כ לידע ולהשיג תורתינו הקדושה על בורי' דהיינו לידע הרין והמצוה והיראה והאהבה והמוסר והתוכחה הכל על בוריה ומדקדק בכל פסוק פירושה היטיב ולו יודע א' איפו מקומה באיזה פ' היא כתובה וכמה פעמים נזכר בתורה פסוק זה אף בשנוי לשון קצת וכוננתו לש"ש להיות בקי בהן וכשמותיהן למען תהי' תורת ה' בפיו ולזכרון בין עיניו חמיד כלל מה שכתוב בה. ועיני ראו ת"ח שהיו בקיאים בעל פה ג"כ בפ' נח בכל שמות בני עשו ושעיר החרי וכל זה הוא מחמת כוונת למודם וקריאתם בתורה הקדושה רק לשמה להיות בקיאים אף בשמות הנזכרים בה וכל זה בא לאדם מפאת דביקות והתקשרות נפשו מאוד בתורתנו הקדושה והתמיכה שם כל פני מנחתו ואת נשף חשקו ורצונו לידע אותה על בוריה. ודי בהערה זו.

פרק חמישי

הנה ראיתי ונתתי את לבי כי טוב וראוי טרם אוחילה לדבר ככוונת הלימוד נקדמה פניו בתודע מאמר מזה"ק מגודל מעלת הכוונה הן בתורה והן בתפלה וז"ל פ' ויקהל ד' ר"י ע"א זכאה חולקי' מאן דזכי להני לבושין דקאמרין דמתלבשן בה צדיקי' בנינא דערן אלין מעובדין טבין דעכד ב"ג בהאי עמא בפקודי אורייתא ובהון קיימא נשמתא בנינא דערן ואתלבשא בהני לבושין יקירין כד סלקא נשמתא בההוא פתחא דרקיע לעילא אודמנן לה לבושין אחרנן יקירין עלאין דאנן מרעותא וכוונה דלכא באורייתא וצלזותא כד סלקי מתעטרא מההוא עטרא מאן דמתעטרא ואשתאר חולקיה לההוא ב"ג ואתעכר מני' לבושין דנהורא לאתלבשא בהו נשמתא לסלקא לעילא. ואע"ג

ש ע ר . ה נ י צ ו ן ש ש י ק כ ג

דאוקמה דאנון לבושין בעובדין חליון. ארין לא תליון אלא ברעותא דרוחא כמה דאחמר לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין ודא איהו ברירא דמלה. וכוצינא קדישא אולוף הכי מאליהו לבושין דלתתא כגינתא דארעא בעובדין לבושין דלעילא ברוחא ורעותא וכוונא דלכא עד כאן לשוננו. זאת אומרת בני ואחי ירדי ירדות יושר מעלות הכוונה כי אין לבוא אל שער המלך בגיע העליון כ"א ע"י רעותא וכוונה דלכא.

ועתה קורא משכיל שיעור ירדות מכל ההצעה שהצענו עד הנה כגודל מעלת חורתינו הקדושה כאותיות ונקודות וטעמים ותגין הכל מיד ה' השכיל בעולמות עליונים לאין קץ ומספר ותכלית התלויים בהם ואין דבר רק בתורה כמבואר באר היטיב במאמרים הנ"ל ועוצם שבת מעלת הכוונה אשר בלעדה לא ירים לבא למרום ג"ע העליון בודאי ראוי לכל אדם לבוין קודם קריאתו בתורה הקדושה או שמיעתו מפי הש"ץ הן בכל לימודי התורה כוונתו הראוי לו ולא יהי קריאתו ושמיעתו ולימודו בתורה הקדושה כמצות אנשים מלומדה ח"ו. והנה האריו"ל הגדיל תורה בכוונות פרטיות על כל לימוד ולימוד ואינה דומה כוונת הלמוד של תורה לשל נביאים ושל נביאים לשל כתובים ושל כתובים לשל משנה ואינו דומה כוונת סדר זרעים לשל סווד וכן כל הש"ס ושל משנה אינו דומה לשל הלכה ושל הלכה לשל הקבלה ושל קבלה לשל מדרש כי כל לימוד ולימוד הנ"ל שורשו בעולם מיוחד בעולמות העליונים הקדושים וצריך לבוין בכל לימוד שורשו כאותו עולם העליון השיך ללימוד זה ולהשיגה ולתקנה. אך לאו כל מוחא סביל דא. לכן הצגתי לאנשים כערכי כוונת כלליות בכל לימוד ולימוד ובכוונות כלליות ההם נכללו ג"כ כוונת כלליות של האריו"ל חז"ל האריו"ל ועיקר כוונת עסקו בתורה תהיה להשיגה כדי לקשר נפשו ולהחביק אותה אל שרשה כדי להשלים אדם העליון ולתקנו וזה יהיה תכלית עסקו בה. עכ"ל בקיצור. וכוונה זו הכללת נכלל בעו"ה בכוונת של כל לימוד ולימוד נכון יהיה לפניך בעו"ה. וזה הוא.

כ ו ו נ ת ת נ ך

קודם קריאת הפרשה שמו"ת או שאר פסוקי תורה או קודם שמיעת הפרשה מפי הקורא גם קודם לימוד תנ"ך יכוין במחשבתו בזה"ל בשמחה עצומה הריני רוצה לקרות תורה הקדושה או לשמוע מפי הקורא או ללמוד תורה הקדושה להשיגה בכדי לקשר נפשי אל שרשה וכל טעם ואות ותיבה שאוציא מפי כזה הקריאה או הלימוד או שאשמע מפי הקורא אני מכוין כזה לעשות חיקונים בעולמות העליונים הקדושים התלויים בהם וכל כוונתי לתת כזה נחת רוח ליוצרי ובוראי ית"ש ויתעלה ואני מאמין באמונה שלימה ואמתית שכל הטעמים והנקודות והתגין והאותיות שבתורתנו הקדושה אף במפורי התורה בהם תלויים עולמות עליונים קדושים ונעלמים לאין קץ ומספר ותכלית לשם יהוד כו' ויהי נועם וגו' ע"כ. ומוב לפרש בפה מלא הכוונה קודם הקריאה או הלימוד כזה ה"ל ממש וכן בכל לימוד ולימוד כאשר יבא ביאורו בעו"ה. ובכל עת אשר עינו רואה במפר וקורא או שומע או לומד יעורר עצמו לבוין במחשבתו כוונה זו בקצור בשמחה רבה ועצומה מאד.

וכשיקרא בתורה או בנביאים וכתובים טעניני ניסים ואותות ומופתים של בוראנו ית"ש שעשה לישראל יתן בלבו ובמחשבתו הודאה עצומה בשמחה עצומה לבוראנו ית"ש על זה ויחשוב ג"כ במחשבתו בשמחה עצומה גבורות ה' גבורות ה' בזה האות והמופת.

ואף כשיקרא או ילמוד בעניני אותות ומופתים של כוראינו ית"ש שלא הניע מהם שום טובה לישראל עכ"ז יחשוב במחשבתו גבורות ה' בזה.

וגם כשיקרא או ילמוד או ישמע מפי הקורא בתורה איזה מצוה מהמצוות הנהוגים בזמננו יקבל עליו במחשבתו כשמתחיל עצומה לעשותה ולקיימה אם יגיע לידו ויבקש במחשבתו מהשי' ויתעלה שישלח עזרו מקודש ומשען יסעדהו לקיים כל המצוות הנהוגים בזמנינו טרמיח מ"ע כשתזדמן לידו, ובמצות ל"ח יקבל עליו בכל יעבור ויבקש במחשבתו עזרה בקדש נמצא מאוד נגד פתווי יצרו המסיתו המיד, ובמצוות שאין נהוגים בזמנינו יכנים צער בלבו מפאת העדר קיומם ויבקש רחמים במחשבתו לצרף מחשבתו הטובה להחשב כצג ועושה. ובכל זה יהי כוונתו לתת נחת רוח ליוצרו ובוראו כ"ה וב"ש ולא יהי קריאתו בתורה הקדושה או שמיעתו או לימודו כמצוות אנשים מלומדה ח"ו ודי בהערה זו.

כוונת לימוד משניות גמרא ופוסקים

האי טעונה הצעה אחת קטנה וזה תוארה שכל איש ואיש מאישי ישראל מחוייב להאמין ג"כ באמונה שלימה ואמתית שכל מה ששנו חכמים בל"י המשנה וכל תלמוד בכל"י וירושלמי וספרי ותוספתא ומכילתות גם מדרשים שהם תורה שבעל פה שנתנה למשה רבינו ע"ה מסיני על פה לבר פ"י הפשוט והנגלה שבהם ג"כ שם רמו ואין מספר לסודות שבהם והעיקר הסיוד של התלמוד הוא הסוד המלוכש בתיבות ובלשון של פשט הפשוט והנגלה כמבואר בזח"ק פ' פינחס כר"ט ד' רמ"ד ע"ב. וז"ל ורבנן דמתניתין ואמוראים כל תלמודא דלהון על רזין דאורייתא סדרו ל"י עכ"ל. וכל התעסקות הלימוד של התנאים והאמוראים היה ע"ד הסוד בעולמות העליונים ועל ידי סדר היחוד והתקשרות של המדות והפרצופים העליונים הקדושים בהנהגת הבורא כ"ה וב"ש וזכרו לעד בתבטתו הנפלאה לאין קץ ותכלית כן נסדרו הנהגותינו בעולם זה התחתון ע"פ תורתנו הקדושה והתמימה באיסור והיתר בכשר ופסול בטהור וטמא לכן צריך האדם להיות בקי בהן בכל מ"ע ול"ח של תורתנו הקדושה על בורים אפילו בכל מצות דרבנן שכולם מרומזים בתורתנו הקדושה ונתנו למרע"ה בסיני. כמבואר בזח"ק פ' תשא ד' קצ"א ע"ב. וז"ל הכי תנינן דכההוא שעתא דנחית משה וקבל אורייתא בלחודו כללא דכל ישראל ואיהו קביל אורייתא בעלמא ואפילו מניחת אסתר. עכ"ל בקיצור. וכל מצות דרבנן נתקנו ג"כ ע"ד הנהגת העולמות העליונים הקדושים ובכולם צריך האדם להיות בקי בהם בכדי לידע להתנהג בכל המצוות ע"פ תורתנו הקדושה כדת ואז בכל מ"ע ול"ח שמקיים האדם בעולם זה התחתון כתקונה נתקן על ידו בעולמות העליונים תיקונים נפלאים ונוראים לאין קץ ותכלית ואז שכרו ג"כ כפי התיקון ואם ח"ו האדם אינו מתנהג במצוות תורתנו הקדושה כדת אז עושה פגמים גדולים כביכול בעולמות העליונים ר"ל ואז ענשו ג"כ כפי פגמו גם לימוד התורה בעצמה היא עיקר תיקון ויחוד של העולמות העליונים הקדושים. וזה ידוע ממאמרים שהעתיקתי לע"פ מגודל מעלת לימוד התורה לכן קודם לימוד משניות גמרא ופוסקים יכוין קודם לימודו בזח"ל במחשבתו הריני רוצה ללמוד תורה הקדושה להשיגה בכדי לקשר נפשי אל שרשה וכרי לידע מצותיך הקדושים על בורים ולקיימם כתיקונם וכל הרבורים שאוציא מפי בזה הלימוד אני מכוין לעשות בהם תיקונים גדולים בעולמות העליונים הקדושים וכל כוונתי לעשות בזה נחת רוח ליוצרי ובוראי ית"ש ואני מאמין

ש ע ר ה נ י צ ו ך ש ש י ק כ ה

כאמנה שלימה ואמתית שכל דין ומצוה הפשוט שאלמד רמזים בה סודות גדולים ונוראים בעולמות העליונים הקדושים לשם יחוד כו' ויהי נועם כו' וראוי לאדם לעורר עצמו בעת לימודו כמעט בכל רגע ולחשוב כוונה זו אף במחשבתו לכד בקיצור בזה"ל אני לומד תורה הקדושה זו כדי לתת נחת רוח ליוצרי ובוראי ב"ה וכיש וכוונתי ג"כ להשיג תורתו הקדושה ולקיים מצותיה כתקונה ע"כ וכוונה זו הקצרה יחשוב כמחשבתו בכל שעה בשמחה עצומה בעת לימודו משניות גמרא ופוסקים. ואם ילמוד אדם איזה ירש נפלא מתור תיבה אחת או מאות א' יחשוב כמחשבתו בשמחה עצומה גבורת ה' יחכמתו הנפלאה בתורתנו הקדושה.

כוונת הלימוד של קבלה ומדרשים

וקודם לימוד של ס' הזהר ותיקונים ושאר ספרי המקובלים גם בלימוד מדרשים יכוין בזה"ל הריני רוצה ללמוד ספר או קבלה או מדרש זה כדי להשיג קצת גדולתו ורוממתו של יוצרי ובוראי ב"ה וכיש ולהשיג גדול מעלת תורתו הקדושה בכדי לקשר נפשי אל שרשה ולעשות בזה תיקונים גדולים בעולמות העליונים הקדושים ועיקר כוונתי בזה הלימוד לתת ליוצרי ובוראי ב"ה וכיש נחת רוח גדול לשם יחוד כו' ויהי נועם כו'. וגם בלימוד זה"ק ומדרשים בעת לימודו בהם מעניני נסים ונפלאות הכורא ית"ש או בראותו בהם פירושים נפלאים בפסוקים מתורתנו הקדושה יכוין כמחשבתו בשמחה עצומה גבורת ה' וחכמתו הנפלאה בתורתו הקדושה.

כוונת לימוד ספרי יראים

קודם לימוד ספרי יראים יכוין קודם לימודו בזה"ל הריני רוצה ללמוד ספרי מוסר ותוכחה כדי שיכנוס כלבי יראת הכורא ב"ה ושלא אטה מעבודתו ומקיום מצותיו הקדושים ימין ושמאל וכוונתי בלימוד זה לקשר נפשי אל שורשה ולעשות תיקונים גדולים בעולמות העליונים ועיקר כוונתי לתת בלימוד זה נחת רוח גדול ליוצרי ובוראי ברוך הוא וברוך שמו לשם יחוד כו' ויהי נועם וגו' ע"כ.

אחרי הוודעי סדר הלימוד וכוונת הלימוד בדרך ארוכה נקיטנא נפשי בקצרה במלות קצרות ראשי שיעורות האומר ויצאתי ללקט לקט שכחה ואמר השכיה מעיקרו ולא נשנית אלא בשביל דבר שנחתחדש בה אשר לא יזכר מוסרו למעלה וחסרון לו יוכל להמנות בזה הסדר בדרך קצרה. תיכף אחר תפלת שחרית סמוכים לעד לעולם לומר הה' זכירות שזכרתי בפרקים הקודמים. ואחר הה' זכירות ראוי לאדם שיקרא בפסוקי הפרשה של השבוע ע"פ תקון הארז"ל ע"ז הסדר יום הראשון מהשבוע ששה פסוקים הראשונים מהפרשה שמוית וביום השני ד' פסוקים שמוית להלן ביום ג' ה' פסוקים שמוית להלן והי' מספר הפסוקים בימי השבוע כ"ו כמנין והייה הוד"אי שמו כן תהלתו ס"י. והי' למשמרת לאות לכני ישראל במספר הימים אשר תשמרו להקריב כמערדו דבר יום ביומו וכליל ששי אחר חצות הלילה יקרא כ"ו פסוקים שמוית להלן וס"י והי' ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום, ואף בכתבי הארז"ל שם נאמר כוונת עצומות בקריאת פסוקים אלו אך אני לא יצאתי בחבורי כנפשי מכניף כוונות נכונות ליחודי סגולה כי מה אני כו' אך הנה באתי במגלת ספר קצוב עלי אנוש כערכי הרוצה להתנהג בפרישות דרך כחבי הארז"ל כאשר החילותי תת לפניך בהקדמת החבור וז"ל הארזי ז"ל ואם נאנס או שכח ולא קרא ו' פסוקים

שמו"ח ביום א' הרי הוא מעוות שאינו יכול לתקון אעפ"כ לתקון יום שני צריך שיקרא אף מה שלא קרא אתמול ויקרא ביום שני עשרה פסוקים של אתמול וש"ל היום וכיוצא ביום אחר מימי השבוע יקרא למחר פסוקים של אתמול וש"ל היום וזה הוא רק לתקון היום אך מה שלא קרא אתמול הוא מעוות שלא יוכל לתקן. עכ"ל. ומזה יתבונן האדם גודל מעלת קריאת פסוקים אלו בכל יום על סדר הנ"ל לכן ראוי לאדם להזהר בקריאת פסוקים אלו ואף אם הוא בדרך יהי' מוזמן אצלו חומש בכדי שיכול לקרות בכל יום מניין הפסוקים הנ"ל ודי הערה כזה.

ואחר קריאת הפסוקים הנ"ל של הפרשה ילמוד פרשה חומש עם פרש"י ואחר לימוד פ' חומש יקרא בנביאים דהיינו בהפטורה של אותה השבוע מנין הפסוקים שקרא בתורה דהיינו ביום א' ששה פסוקים וביום ב' ד' וכן בכל יום מכתבי האר"י ז"ל. ואחר קריאת הפסוקים של הפטורה יקבע שיעור בלימוד נביאים וכתובים כפי הסדר שבארתי לעיל באר היטיב ואחר לימוד נביאים וכתובים ילמוד שיעור על כל הלימודים משניות גמרא ופוסקים קבלה ומדרש ואגדה וכפרי מוסר הכל כפי הסדר שנתבאר למעלה בעז"ה, אך יזהר שלא ילמוד מ' הזוהר וספרי המקובלים בחצי לילה הראשונה רק ביום או בלילה אחר הצות ובליל שבת קודש אין צריך להזהר כזה. ובודאי בלימוד תורתינו הקדושה והתמימה על הסדר הנ"ל יזכה לאריכת ימים הנצחיים ולכל הטוב הצפון אשר עין לא ראתה. אחר שרישומי ניכר למעלה סדר הנאות בלימוד האדם עדיין צריכין אנו להודיע מלקשור לשון של זהורית להזהיר את האדם בדברים הצריכים ללמוד ושלישה הם לעין הקורא יגלה. א. שמחים לעד לעולם הן בעשיית איזה מצוה הן בלימוד והיית אך שמח דוקא וז"ל הזה"ק פ' פקודי דף רס"ד ע"ב באמצעותא דהאי היכלא קיימא חד רוחא כו' מהכא מתפשטין ונפקין תרין רוחין אף וחימה ואלין אתמנן על כל אנון דשמעי נויפא על מאן דלעי באורייתא ואתרצן בו' (כ"ה הגירסא עם"ט) ולא מקנאן עלי' וכן על כל אנון דחייכאן מסילי דאורייתא או מסילי דרבנן דהא מאף וחימה נפקי כמה אף וכמה רבנן וכלהו נפקי ושראן עליהו דבני נשא אנון דמשתדלין באורייתא או דמשתדלי כמילי דמצוה ואזלי בארתא דמצוה בגין דיתעצבון ולא יחדון בה ומתרין אלין דחיל משה כד חכו ישראל ונחית מן טורא כו' עכ"ל. ע"כ מה מאד צריך לזהר בזה. ב. מאוד ומאוד הוי זהיר שלא להפסיק לימודו בדברים בטלים ח"ו. וז"ל זה"ק פ' שלח דף קס"ב ע"א מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין בטלין יתפסקון חייהי מהאי עלמא ודינין קיימא בההוא עלמא. עכ"ל. גם בגמרא הקדושה מבואר עונשו שמאכילים אותו גחלי רתמים ר"ל ע"כ צריך לזהר בזה. ג. ביחוד שצריך האדם להזהר שלא יוציא ח"ו קודם הלימוד או קודם התפלה מלה בישא. וז"ל הזה"ק פ' פקודי דף רס"ג ע"ב והאי רוחא בישא תליין כמה גרדינן אחרנין דאנון ממנן לאחרא מלה בישא או מלה טנופא דאפיק בר נש מפומיה ולבחר אפיק מלין קדישין ווי לון ווי לחייהון אלין אנון בני נשא דגרמי' לאלין גרדינן אחרנין לשלטאה ולמפגס אחר קדישא ווי לון כהאי עלמא ווי לון לעלמא דאתי בגין דאלין רוחין מסאבין נטלין ההיא מלה מסאבא וכד אפיק בר נש לבחר מלה קדישא אקדימו אלין רוחי מסאבין ונטלי ההיא מלה מסאבא ומסאבא לההיא מלה קדישא ולא זכי לוי לבד נש וככיכול תשש חילא קדישא עכ"ל. לכן יזהר האדם מאד בכל זה מאוד ומאוד ודי בהערה זו.

מה מאוד ומאוד צריך לזהר להשמיע קולו בלימודו כי זולת זה מה שנזכר בגמרא דעירובין דף נ"ד ע"א והובא בש"ע י"ד ס' רמ"ו סכ"ב כל המשמיע קולו בשעת תלמודו,

מתקיים בידו כו' גם הנה שכרו אהו ופעולתו לפניו ג"כ בעה"ב עצום מאוד כמבואר בזה"ק פ' שמיני דף ל"ט ע"א. וז"ל מאן דאשתדל באורייתא ודביק בה וההיא מלה דאורייתא אשתמע בפומי' ולא לחיש לה בלחישו אלא ארים קליה בה דאורייתא הכי בעי לארמא קלא דכתיב בראש הומויות תקרא לארמא רנה דאורייתא ולא בלחישו כיון הטוב כחמר טב דלא שתיק הוא עתיד לארמא קלא כד יפוק מהאי ערמא הולך לרודי למישרים דלא יסמי לימינא ולשמאלא ולא ישתכח דימתי כירוי דוכב שפתי ישנים אפילו בההוא ערמא שפוחתיה מרחשן אורייתא עכ"ל. ודי הערה בזה. גם יזהר האדם מאוד מלשמש במי ששונה הלכות ודין זה מבואר בש"ע י"ד סי' רמ"ג והזהיק מזהיר ג"כ בזה מאוד ככמה מקומות וענשו מבואר בפ' פקודי דף רמ"ו ע"א וז"ל אלון שרפים כו' וא"לון אינון דקיימי לאענשא בתאי ערמא ובערמא דאתי לאינון דמזולזי לכר נש דאזליפו מניה אפילו מלה חדא באורייתא ולא מנהגי ביה יקר ולכל אינון דמשתמשי במאן דאקרי שית סדרי משנה ליחדא יחודא דמאריהון עכ"ל ועי' ג"כ בפרשת משפטים דף קי"ז ע"א ובהקדמת תיקונים דף ה' ע"ב ודי בהערה זו.

פרק ששי

גודל מעלת האדם שמחדש חידושי התורה מבואר בזה"ק בכמה מקומות. וז"ל. בהקדמת בראשית דף ד' ע"ב. תנן בההיא שעתא דמלה דאורייתא אתחדש מפומי' דבר נש ההיא מלה סלקא ואתערתת קמי' דקב"ה וקב"ה נטייל לההיא מלה ונשיק לה ועטרין לה בשבעין עטרין גליפין ומחקקין. ומלה דחכמתא דאתחדשא (פי' דברים של קבלה וסודות התורה) סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי ערמין ומסא מתמן ושטא בשבעין ארף ערמין ומליקת לגבי עתיק יומין כו' בההיא שעתא ארח עתיק יומין בההיא מלה וניחא קמי' מכלא נטיל לההיא מלה ואעטר לה בתלת מאה ושבעין ארף עטרין מלה מאסת ומסלקא ונחתא ואתעבידא רקיעין קיימין קיומא שלים קמי עתיק יומין והוא קרי לון שמים חדשים שמים מחודשים סתיסין דרוין דחכמתא עלאה וכל אלון שאר מלין דאורייתא דמחדשין קיימין קמי קב"ה ומלקין ואתעבידו ארצות החיים ונחתין ומתעטרין לגבי ארץ חד ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה מההיא מלה דאתחדש דאורייתא כו' זכאין אנון דמשתדלי באורייתא. עכ"ל. ועוד מענין זה בפ' ויהי דף רמ"ג ע"א ע"ש. וחשוב גדול הוא על האדם לכתוב כל מה שמחדש בתורה כי הוא תקון גדול בעולמות העליונים הקדושים כמבואר בכתבי האריז"ל. וגם הוא מועיל לשכחה ודי בהערה זו.

גודל העונש דח"ל

אם חידושו אינו על דרך האמת ח"ו לעצור במילין מי יוכל ולכבוש עין מסוררים מדרך האמת להתיצב על דרך לא טוב ומכלים יסיהם כפלפול שאינו של אמת כי תועבת ה' הוא עושה אלה ועונשו גדול עד מאוד כמבואר בזה"ק בכ"מ. ועי' יזהר האדם בזה מאוד. וז"ל הזהיק בהקדמת ספר בראשית דף ה' ע"א. ת"ח ההוא דלאוו אורחיה ברזין דאורייתא וחדש מילין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות ההיא מלה סלקא ונפיק לגבי ההיא מלה איש תהפוכות לשון שקר מגו נוקבא דתהום רבה ודלג חמש מאה פרסי לקבלא לההוא מלה ונטייל לה ואזיל בההיא מלה לגו נוקביה ועביד בה רקיע דשוא דאקרי תוהו ומס בההוא רקיע ההוא איש תהפוכות שיתא אלפי

פרסי בזמנא חדא כיון דהאי רקיע דשוא קאים נפקת מיד אשח זנונים ואחקיף בההוא רקיע דשוא ואשתתפי' בוי' ומחמן נפיקת וקטלת כמה אלפים ורכבות בנין כוי' אריש לתכריא כמטותא מנייכו דלא תפקון מפומייכו מלה דאורייתא דלא ידעתון ולא שמעתון מאלנא רכרבא כדקא יאות בנין דלא תתון גרמי לתהוא חטאה לקטלא אוכלסין דבני נשא למגנא פתחו כלתו ואמרו רחמנא לשוכן רחמנא לשוכן, עכ"ל. וז"ל פ' יתרו דף פ"ז ע"א. ר' יצחק פתח אל תתן את פיך לחמיה את כשרך. כמה אית ליה לבר נש לאודהרא על פהגמי אורייתא כמה אית ליה לכ"נ לאודהרא דלא יטעי בהו ולא יפיק מאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרבי' דכל מאן דאמר כמלי דאורייתא מה דלא ידע ולא קביל מרביה עליו כתיב לא תעשה לך פסל וכל תמונה וקב"ה זמין לאתפרעה מני' בעלמא דאתי בזמנא דנשמתיא בעיא למיעל לדוכתהא דרחיין לה לבר כוי' עכ"ל.

וז"ל פ' בלק דף קפ"ה ע"ב כל אנון דמשתדלי באורייתא ומחדשי בה חדושין מיד אכתוב לגבי בני מחיתא אתו למחמי לוי' כוי' אי מלה כדקא יאות. זכאה איהו כמה עטרן מנצצן מעטרין לוי' כל בני מתיבתא. ואי מלה אחרא הוי ווי לוי' לתהוא כסופא דחיין לוי' לבר וקאים גו עכורא עד דעילוי לוי' לדינא רחמנא לשוכן. זאית אחרנין דמלקין לון כוי' עכ"ל.

אחיי ורעיי הכיטו נא וראו אם יש מכאוב כמכאוב מי שמחדש חדושין באורייתא שלא אליבא דאמת ומה עוון נושא שעליו נאמר לא תעשה לך פסל וכל תמונה ובוטל מד"ת ונורם רעה לעצמו וביום רעה ראה את צאן ההריגה אלפים ולרכבות מישראל ת"ו שגורם רעה גדולה ג"כ לאחרים ח"ו. ודי הערה בזה.

גודל החיוב ללמד את בנים הקטנים תורה מפורש בתורה משה ולמרתם אותם את בניכם וגוי' ומעלת לימוד תנוקת של בית רבם אין למעלה הימנו כי הוא הכלא שאין בו חטא. ועוד נוסף הוא בזה"ק גודל מעלת לימוד של תינוקות. וז"ל בטאמר הנ"ל תרין סמכין דלמטר דרום אנון שכנינא"ל עזיזיה ואנן כמנין על תריסר אלפי ממנן אחרנין כוי' ואלין אתמנין על ההוא הבל דתנוקת דלעאן באורייתא לקיימא עלמא ואלין נטלי ההוא הבל וסלקי לוי' לעילא וכל הבל והבל דאינון תנוקת באורייתא לקיימא עלמא אתעביד מני' רוחא חדא וסלקא ההוא רוחא לעילא ואתעטר בעטרא קרישא ואחמנא נטורא דעלמא וכן כלתו כוי' עכ"ל. וז"ל פ' בלק דף קצ"ז ע"ב אם לא תדעי לאחקפא גרמך בגלותא ולאחקפא חילא לאננא על כנך צאי לך צאי לך לאחקפא כעקבי הצאן אנן תנוקות דכית רבן דאולפי תורה כוי' עכ"ל בקיצור.

גודל העונש להמעכיר בניו מת"ת ר"ל

ועתה ישראל מה רב טוב קריאת ולימוד תינוקות הכלא גרים לקיום העולם ומצואו ואז תבין ולכך יהנה אימה מגודל העונש להמעכיר בניו מת"ת לאחד מהם. וז"ל הזה"ק פ' פקודי הנ"ל תרין סמכין דלמטר מערב כוי' אלין אתמנין לאכרוא ככל רקיעין לכל אנון דמעברוי בנייהו מאורייתא וסלקין לון דלא ילעון בה כרין נפקי כל הני ממנן ומכרוי ואמרו ווי לפלני' דקא אעבר ברי' מאורייתא ווי לוי' דקא אתאביד מעלמא דין ומעלמא דאתי מחולקא דעלמא דאתי כוי' תלתין ותרין אחרנין כוי' עכ"ל.

אחינו בני ישראל הנתונים בשיעורה רחמנים בני רחמנים ג"ח כני ג"ח איך ראוי לאדם להשתדל להיות איש משגיח בעינא פקיתא בעירו על היתומים קטנים או בתנוקות

ש ע ר ה נ י צ ו ן ש ש י ק כ ט

הקמנים שיש להם אב ואין להם פתח בית האב פתח תקות השנוי כי דל הוא ואין ירו משנת להשכיר להם מלמד לשנות עמו ולפעמים שאינם יודעים אף להתפלל ולברך ברכת הנהנין וברכת המזון אוי לעינים שכך ראות ואין איש שם על לב למצוא להם מזור תרף למחלתם. ולעת מצוא שיש תנוקת בעיר שהיו יכולים להיות מורי הוראות בישראל ומפאת שאין להם מלמד נשארים עיה גמורים. ואיך ראוי להשגיח ע"ז ולעשות חברה קדישא של תלמוד תורה על זה כי יקיים עולם מלא בהכל פיהם של לימוד תורתם, כמבואר במאמרי הזה"ק שני"ל ובוודאי מי שמשתדל ומשגיח ע"ז אין קץ ותכלית לשכרו ודי בהערה זו. אוון שומעת תוכחת מוסר מגולה ג"כ ממאמר הנ"ל לאותן בני אדם שמעבירין בניהם מתי"ת כשהם בני מי"ז ובני י"ז שנים לעסוק אהב במשא ומתן אדם ירחיב לו את גבולו בכסף וכזהב ואלה הבגדים אשר יעשו בגדי מעשה היצר אוי לאותו בושא אוי לאותו כלימה ודי בהערה של הזה"ק אוכד אדמתו ישבע חרפה שאובד עה"ז וארמת עה"ב ואין לו חלק כלל בעה"ב כנ"ל מפורש במאמרי הקדוש הנ"ל ואין צורך בהערה יותר ודי בזה.

גודל מעלות מלמדי תינוקת

זיל וז"ח דכ"ב ע"ד איר תנחום כא וראה כמה חביבה התורה לפני הקב"ה שבשכילה זוכה האדם לחיי העוה"ב ונ"ל המלמד תורה לאחרים יותר מכולם. כא וראה מה כתיב בכאן אם אקח מכל אשר לך אותם הרשעים הראוים לך בלעדי רק אשר אכלו הנערים חוץ מאותם המורים תווה לאחרים ולתנוקת ששכרם כפול דא"ר יצחק המלמד תורה לתנוקת דירתו עם השכינה והיינו דא"ר"ש כד הוי אתו למחמי עולימיא כבי רב הזה אמר אזילנא למחמי אפי שכינתא ואמר רק אשר אכלו הנערים חוץ מאותם אשר למדו לנערים תורה וחלק האנשים אשר הלכו אתי באותו העולם הדע שאחזיק בהם ולא אתנם לך אע"פ שראוים ליענש כל כך יש לנשמת הצדיק עם שר סדום שהוא שרו של גיהנם המושל על הרשעים ועוד אומר לא אני לבדי אחזיק באלו אלא ענר אשכול ומטרא שהם האבות הם יקחו חלקם עכ"ל. ודי הערה בזה.

גודל מעלת מחזיקי ידי לומדי תורה

הובא בהרבה מקומות כגמרא הקדושה וכבר נודע ומפורסם בכל הספרים וז"ל הזה"ק פ' ויחי ד' רמ"ב ע"א. אמאי אקדים בכרכאן זבולין ליששכר תדיר והא יששכר אשתדלותיה באורייתא ואורייתא אקדים בכל אתר אמאי אקדים לוי זבולין בכרכאן, אבוי אקדים לוי, משה אקדים לוי, אלא זבולין זכי על דאפיק פתא מפומי ויהב לפומיה דיששכר כגניי כך אקדים לוי בכרכאן מהכא אזלינא מאן דסעיד למארי דאורייתא נטיל ברכאן מעילא ותתא ולא עוד אלא דזכי לתרי פתורי מה דלא זכי בר נש אחרא זכי לעותרא דיתברך בהאי עלמא זוכי למהוי לוי חולקא בעלמא דאתי כו'. עכ"ל. וז"ל פ' מצורע ד' נ"ג ע"ב עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר כו' מאן תומכו' אילין אנון דמטילין מלאי לכיסן של ת"ח כמה דאוקמוה ותומכיה זכי לנביאי מהימני דיפקון מני' כו' דאנון דמטילין מלאי לכיסן של ת"ח אנון תמכין לאורייתא מרישא עד סימא דגופא וכ"ל מהימניתא ב"י תליא ואתמך זוכי לבנין דיתחזון לנביאי מהימנא עכ"ל.

יסוד ושורש העבודה

ולחייבך גודל העונש ר"ל

וגם את זה לעומת זה ראה רעה חולץ שגורם גם לאחרים ח"ו בהרפו מלחזוק ידי לומדי תורה כמבואר בזה"ק ובתקוני ה"ה"ק פ' וישלח ד' קע"א ע"א מאן דלעי באורייתא ולית מאן דסמיך ל"י ולא אשתכח מאן דאמיל מלאי לכיסיה לאתקפא על דא אורייתא קא משתכחא בכל דרא ודרא ואתחלש תוקפא דאורייתא כל יומא ויומא בגין דלית לון לאנון דלעאן באורייתא על מה דסמכין וסימרא חייבא אתתקף בכל יומא ויומא. ת"ח כמה גרים חובא דא דבגין דלית מאן דאסמיך לאורייתא כדקא יאות אנון סמכין חלשין (פ' בעולמות העליונים הקדושים יש עולמות שנקראים סמכין דאורייתא וזה"ש אנון סמכין ר"ל אותן העולמות חלשין כביכול תשש כחם) וגרמין (ר"ל אותם שאינם מחזיקים ידי לומדי תורה גורמים) לאתקפנא להווא דלית ל"י שוקין ורגלין לקיימא עלייהו (פ"י לס"ט ונחש הקדמוני שהם עולמות הקליפות) פתח ואמר ויאמר ה' אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה וגו' על גחונך תלך מאי על גחונך תלך דאתכרו סמכין דיליה וקציצו רגליו ולית ל"י על מה דקאים כד ישראל לא בעאן לסמכא ל"י לאורייתא אנון יהבין ל"י סמכין ושוקין לקיימא ולאתתקפא בהו. עכ"ל בקצור.

וה"ל בהקדמות בתקוני ד' ב' ע"א שכינתא כו' איהו רגזא יתיר על נבל כי ישבע לחם דאתמר ב"י לכו לחמו בלחמי דאיהו קמצן נבל במסוני נבל שמי' דלאו איהו נדיב ולא איהו מזרעא דאתמר עליהו נדיבי עמים נאספו דהא קמצן איהו עני הרעה בטר דלא עביר טיבו למארי תורה למהוי מחזיק בידיהו כו' עכ"ל. וגם בהקדמות בראשית סגודל מעלתו. וע"ש דף ח' ע"א ודי בהערה זו.

הנוטה און הלא ישמע ולבבו יבין גודל הפגם והרעה שגורם לעצמו גם לכל ישראל שאינו מחזיק ידי לומדי תורה שבכל יום ויום הולך ונסוע תוקף עוז התורה ומשתכח מ'ישראל גם מה שגורם את כל היקום אשר ברגליהם של הקליפות כי נוחן עוז ותעצומות לנחש הקדמוני סמכין ושוקין לאתתקפא בהו ועושי רשעה מתגברים בכל יום ויום צור ילדך חשי כביכול שגורם חשוש כח ופגמים גדולים בעולמות העליונים הקדושים וגורם רעה לעצמו גם לאחרים כפי שמבואר במאמרים הקדושים הנ"ל והאיך לא ישים האדם אל לבו את כל הדברים האלה כל הימים אשר הוא חי על האדמה להיות דברי תורה מעות קונות לו בכל מקום כזה וככא והתנחלתם אותם לבניכם אחריכם שיהיו בניו ראויים שתשרה עליהם השכינה כמאמר הזה"ק הנ"ל ולמען תשכילו את אשר תעשון לזכות כרב טוב הצפון וספון ודי בזה כדי הזעה והערה למשכיל שיעור ידירות. מליק שער הניצוץ והוא שער הלימוד בעו"ה המושיע.

אחיי ורעיי הנה אחרי דרך מבוא התאמץ בעו"ה סדר הנאות ללימוד בכל פרטיה ויהי כאשר תמו כל עניניה נכון היה למועד אשר ידעתי בשער הזה פרק ב' לקיים דברי חזקן שבי' הטהור בפרש"י מכל סיגי הטעות שנפלו בדפוס גם ביאור גבולי יהושע וגבולי העתיד ובנין שלמה ובנין העתיד. אך גמר אומר בל"י אציגה נא אתהן לבדנה בסוף החבור בכדי שלא להפקיע את השערים של שערי תפלה וסדר היום זו מזו בהפסק גדול כזה ושם תמצאנה הכל על נכון בעו"ה המושיע ית"ש ויתעלה זכרו לעד אמן.